

Arnold WESKER

A _KIRÁLYNO _KATONAI_

Sz e n t é l y e k :

U j o n c o k :
Archi Mannibal
Chas Wingate
Pip. Thompson
Wilfr Seaford
Andrew McClure
Ginger Richardson
Dodger Cohen
Dickey Smith
Mosolygó Washington

FELJEBBVALÓK :

Hill tizedes
Alezredes
Órnagy
Repülőoktató
Repülőőrmeister
Or
Első tizedes
Második tizedes
Egy ujonc

E L S Ő F E L V O N Á S
- - - - -

Első jelenet

Az angol légitű egyik kiképző barakkja. Kilenc ujongc lép be. Nyomottak, bizonytalanok, dűnnyögnek. Az ajtóban HILL TIZEDES; j lenik meg, zömök, északi, rövid nyaku férfi. Kívárja, amig észreveszik; a dűnnyögés lassan hal el, de aztán végképp a fiuk vigyázba vágják magukat.

Hosszu szűnet után

HILL: Hat igen. Ezentul, ha egy tisztos belép a barakkba, akárki legyen is, az első, aki meglátja, orditsa el magát: Vigyázz! Vagyis azt ordítja: Vigyátt! És bármit csináltak, akár anyaszűlt meztelen, vigyázba pattantok, olyan gyorsan, mint a szellentés a kacsa farából, márpedig, istenemre, az aztán gyorsan pukkan. Megértettük? /Nincs felelet/ Kérdeztem valamit. /Egy-két dűnnyögés/ Ha én kérdezek, akkor felelni kell. /Nagy nyomatékkal/ Megértettük?

MIND /kiálltva/ Igenis, tizedes ur!

HILL: Kadét van köztetek? Nincs kadét? Vagy, aki huszonegy elmult? Tizenkilenc? /Két fiu, ANDREW és DICKY, felemeli a kezét. Egyiküknek/ Milyen hónapban születettél?

ANDREW: Juliusban, tizedes ur.

DICKY: Májusban, tizedes ur.

HILL /DICKY-hez/: Te vagy a barakkparancsnok. /Andrewhez/ Te meg a helyettese. Szerelést az első ágyakra vigyétek. Nem most - majd később.

HILL/végignéri a többit. Majd a két legkisebb, DODGER és GINGER vállára teszi a kezét./: A két kisfiu, ez a kettő itt az envém. Elvégeznek nekem minden munkát, ha megkérem őket rá; nem sokat tüzet raknak minden reggel, az ágyamat is megvetik - a fiaim. De cipőt nem pucolnak - azt magam pucolom. Senki se merjen rájuk mászni, macerálni őket szigorúan tilos, mert különben velem gyűlik meg a bajuk. /Szűnet/ Leülhetnek.

Névsorolvasást tart, az ujongcok sorra felállnak, majd leülnek. A fiuk az ágyakon ülnek, várnak; HILL fel-alá sétál hatásos szűnetet tart. Majd:

Önök tehát a légitűnél vannak, vagyis nincsenek otthon. Ez a barak, ez a szent hely, az otthonuk lesz az elkövetkező nyolc sistergő héten. Ez a körlet, tetszik látni? Ez itt, rémes álla-

potban van, mert négy napja senki sem lakja, tehát iszonyu állapotban van. /Szünet/ Pedig különben kacslában forgó palóta azt elhihetik. /Szünet/ És az is lesz, mert én úgy akarom, s mert mindig az volt. Most pedig ideje, hogy megismerjenek. Híll tizedes a nevem. Nem vagyok valami nagyon boldog ember, és csak a Jóisten tudja, miért. Sose mosolygok, sose viccelek, ezt meglátják nemsokára. Ilyen a természetem, vagy így nevelték - nem tudom. Engem a légirő nevelt. Maguk pedig megjárják a poklot, amíg itt vannak, a sistergő poklot. Lesz, aki kibírja, és lesz, aki összetörik. Előre megmondom - lesz, aki a napot is megsiratja, amikor idekerült. De akkor aztán nem engedem, hogy bárki is nevéssen rajta. Az olyat már békén kell hagyni, nem szabad hozzányulni. De én tisztességesen játszom. Ha megteszitek a magatokét, én is tisztességesen játszom. Az első szakasznak fene jó dolga volt itt, gyönyörű dolga, patyolat időket éltünk meg. Nagyokat röhögtünk, de nagyokat ám. De abból könyörtelenül kitaposom az élet szikráját is, aki okoskodik velem - mert egy-két okos azért itt is akad. Én már kifigyeltem őket, rögtön meglátszik az ilyen, három okost látok maguk között, mert azt rögtön megismerni a pofájáról. Az ilyen mindentudót - az efféle nagyokost, aki azzal hiszi, hogy ő dörzsölt fiú. /Stttogva/ Ezekre kegyetlen, sistergő halál vár - mindegyikre. Na most: Látjátok itt, ezt a rádiót? Ezt a skatulyát itt, a gombokkal meg a felvillanó szép kis lámpákkal? Ez a miénk, a barakk rádiója, csakis a mi barádbunké, mert ez a barakk volt mindig a legjobb barakk. Egy barakkban sincs rádió, csak itt. Hát én azt akarom, hogy itt is maradjon. Szeretem a zenét, és meg akarom tartani a rádiót. Van, aki felkeli reggel, s rögtön ragyújt, vagy teát i z i j - nekem viszont zene kell, a hangszerek zivaja. Vesszőparipája mindenkinek van, az enyém a zene, abból soincs elegendő, megőrülök érte, és adja maguknak a jószágos, hogy e z é r t örüljek meg. Ha pedig van valaki, aki elkivánczik az én barakkomból, az sürgősen menjen át gey másikba, ha itt nem tetszik neki, de rögtön. Gyerünk, fel a cuccot, és mozgás. Nem tartom vissza. /Senki sem mozdul/ Elmehetnek a kantinba. De 10,30-ra visszajövünk, mert akkor villanyoltás lesz. /Az ajtóhoz lép. Szünet/ Van valakinek kifogása, ha karomkodók? /Nincs felelet/, Kimegy/ Döhbent csend. Egy újonc szalad be egy másik barakkból.

UJONC: Mit mondott a tiétek?

MOSOLYÓ /utánozva/: Engem Hill tizedesnek hívnak. Nem vagyok boldog ember.

UJONC/a maga t zedését utánozva skótos kiejtéssel/: Én pedig Bridle tizedes vagyok - ördöngös figkó, elhihetik!

Második jelenet

A kántinban. Az egyik újonc gitárt penget.

Wilfe: Anyácskám, höhh el értem,
mennék már haza veled,
részeg vagyok és szerencsétlen,
szűz sségem odalett.

Lábam, sajo, fáradt vagyok,
az őrmester mint a fater,
ó, lenne piám s ágyamba lány -
két shilling, ennyi kell!

Mert Eszkimó Nell hazament falujába,
ahol értik, hogyan kell.... Nyolc hét!
NYOLC HÜLYE HÉT, ANYÁM!

CHAS: Két lányt hagytam otthon, kettőt, és halálos szerelmet
vallottam nekik - egyenként és külön-külön. Szegény lányok,
megígértem nekik, hogy elveszem őket, ha leszolgálok az idő-
met. Hiányozni fogok nekik.

WILFE: Semmi baj sem lenne, ha az anyam hallana is, amit mon-
dok, csak hogy süket szegény, akár a denevér.

PIP: A Denevér éppenséggel vak.

WILFE: Ó, csakugyan? A denevér éppenséggel vak? Éppeséggel
tévedtem?

PIP: Ide figyelj, öregem. Nyolc nyomoruságos hétig egy barakk-
ban leszünk, ezért légy szíves mielőbb leszaklani rólam meg a
stilusomról. Jobb, ha megszokod. Különben is, nyugodtan szög-
re akaszthatod a proletár dicsfényt, mert arra itt senki nem
fizet egy garast sem. Oké?

CHAS: Téged honnan szalajtottak?

PIP: Bankár az apám, és szívből utáljuk egymást. Egy nagy,
vidéki udvarhában születtem, és fellebte pénz.

CHAS: Tiszti iskolára készülsz?

PIP: Nem! Édesapám is volt!

WILFE: /énekel/

Ó, tábornok volt az apám,
tábornok fia vagyok -
rájöttem, hogy pimaszul hazudik az öregur,
s úgy rúgtan... tudod már, tudod már, és
tudod már, mire gondolok.
Most Eszkimo Nell hazament falujába -
NYOLC HÜLYE HÉT, ANYÁM!

MOSOLYÓ: Hagyd abba, Wilfe, hagyd abba.

GINGER: Egykettőre itt a karácsony.

DODGER: És akkor mi van? Nagy nap, aztán visszajössz ide, s
ujabb négy hét ebből a ---

GINGER: De addig megnősülök.

DODGER: Mit csinálsz?

GINGER: Holnaphoz két hétre lesz az esküvőm.

CHAS: Nagy marhaság a nősülés. Én két kislányt hagytam otthon,
az egyik szöktem a másik - rna - mert nekem két lelkem van, Nő-
sülni? Marhaság!

PIP: Ugy érted, hogy komolyabb dologra is alkalmasnak érzed
magad, mint a gyerekcsinálás?

CHAS: Befoghatnád azt a klasszikus pofádat - én ajánlom, hogy
ülj rá a szádra, mert kikéstitlek. A szemed állása se tetszik
az első pillanattól.

PIP: Csillapodj, fiaskám, csak nem képzeled, hogy leállok
veled verekedni?

MOSOLYÓ: Nem is vagy nagyképű, mi?

PIP: Ecszer az apám irodájába mentem, és utközben lerohadt a
kocsim. Persze, taxiba is ülhettem volna, de inkább gyalog
mentem. Az iroda a belvárosban van, hát végig kellett mennem
az East Enden. Különös. Igazán nem is tudta, mert csodalkoz-
tam volna. Latt már egy-két fényképet erről a paradicsomról,
a Daily Mirror-ba is belekukkantok egyszer-egyszer - miért
lettem volna meglepve? Különös. Bementem egy kimérésbe, vastag
fehér, csorba bögréből ittam a teát, hozza még néhány izetlen,
vacak keszet. A falon, emlékszem, bokszolók fényképe lógott,
saját kezű aláírásukkal, és a hőségtől felkunkorodottotképek-
széle. Néha egy asszony jött oda az asztalhoz, s egy ronggyal
letörölte - fekete csikok maradtak utána, furcsa ábrák. Aztán

egy férfi telepedett mellém - és még e z e n sem csodálkoztam. Ismertem az arcát, szasszor is láttam, az ujságok címlapján, amikor sztrajkokról írtak. Piaci árus, hordár vagy dokkmunkás lehetett. Nem, a dokkokhoz már öreg volt. A szeme folyton könnyezett, és ahányszor megeredt a könnye, elővett egy takarosan összehajtogatott zsebkendőt, kibontotta, a sarkával letörölte könnyét, majd újra takarosan összehajtogatta, és visszatette a zsebébe. Négyezer törölte meg a szemét, s mindannyiszor rám nézett és elmosolyodott. Az arca ráncjaiban megült a piszok, ócska mellényt viselt, gyöngyház gonbokkal. Nem volt rendetlen, a ruhája is egész jó anyagból készült, a haját vastagon olajozta, de egész tiszta volt. Még a fal színébe is emlékszem, felül rózsaszín, alul hukikék, és pergett róla a festék. Tizenöt helyen pergett le, megszámloltam. Hanem egyvalamit mégsem érte ten, és attól meg is lepődtem. Pedig engem se ringattak kőbölcsőben. Egyszóval néztem azt a teával leöntött étlapot - nyönyörű, idegen irassal írtak -, és azt olvastam a tetején /Uristen, de utaltam azt az öregembert!/, hogy "Rósejbn minden fogáshoz". Rósejbn minden rohadt ételhez. Gyereket csináltak - és rósejbnit esztek minden fogáshoz.

Belép Hill

HILL: Azt mondtam, 10,30-kor villanyoltás, igaz? Most pedig villámsebesen nyomás a barakkba, mint a szellentés a kacsá....

WILFE: Jézusom, anyám, micsoda nyomás, anyám, nyolc hét, túl nagy a nyomás!

HILL: Nyomás, nyomás a barakkba, egykettő nyomás! /Az órájára néz, szünet/ Kifelé! Adok maguknak.....

Harmadik jelenet

A gyakorlótéren, reggel

HILL: Kifelé! Adok maguknak hatvan másodpercet, vagy sötétzárkát Egy, kettő, három, négy, Kifelé a barkkból, huszonöt, huszonhat, huszonhét, huszonnyolc. **KETTŐS SOROKBAN!** Felfejlődünk és befoglaljuk a pofánkat, sokakozó. Nyilegyenes sorban. Pipogya civilek. Nyilegyenesen.

Ez a gyakorlótér. Maguknak akkora, mint egy bokszolóring. És én kibokszolom magukat ebből a ringből. Az első dolog, amit meg kell tanulnunk, hogy mi is az a vigyázz, mi az a pihenj,

hogyan csinálunk jobbra át-ot és hogyan oszolj. Nomármost. vigyázzállásban nagyon csinosan állunk, elgaradóan: összevágjuk a bokánkat. VISSZA! Amikor én megszülettem, irtó szerencsésen születtem. Mert énneken a hátamon is van szemem, ezért hát tisztességesen viselkedünk. Vágjuk szét a lábakat, amíg nem mondom azt, hogy GYÁZZ! Amikor én GYÁZZ-t parancsolok, maguk veszedelmes gyorsasággal vágják magukat GYÁZZ-ba. Sarkat össze. Lábak harminc fokra egymástól, térd kihuzva, test merev és a testsúlyt egyenlően osztjuk el a haránt és a sarkak között. Vállat leeresztjük, a karokat a vállból lógatjuk, ki a mellett, be a hasat. A könyökünket az oldalunkhoz szorítjuk. Csukló kiegyenlítve. Kezeket összezární - de nem ökölbe. Kezeket a combhoz szorítjuk. Egyenesítjük ki a hüvelykujjunkat, előrenézzem, tapadjon a mutatóujjhoz. Egy árnyalattal a nadrág varrása mögött. Fejet fel, állat be, szemet nyitva, mereven nézünk magunk elé fejmagaságban. Gyerünk, gyerünk, sarkat össze testet kimerevíteni, az egyensúlyt elosztjuk a haránt és a sarkak között - eddig azt sem tudtak, hogy van harántjuk, most pedig használni is kell. Tessék hat felállni, szép libasorba. A csőrűket szépen befogják, a szemüket viszont kinyitják, és meredten előrenéznek. No, látják. Most már úgy állnak, hogy az ember kis jóakarattal azt képzei, vigyázzt vezényeltem.

Most pedig pihenj: a jobb lábat szépen békén hagyják, a bal lábat viszont balra mozdítják - ahogy én csinálom -, hogy a lábak harminc centiméter távolságra vannak. Ugyanakkor a karunkat hátrateszük, mereven persze, és a jobb kéz fejét belecsusztatjuk a bal kéz tenyerébe, hüvelykujjak összekulcsolva, ujjak és kezek kimerevítve, a föld felé mutatnak. Ezzel egy időben a testsúlyt lassan balra visszük és kiegyensúlyozzuk. Mereven a kart, egyenesen a derekat. /Végignézz rajtuk/ Jobb kezét a bal kézbe, nem a komádéba, hanem a magadéba. A könyökök, ha lehet, találkoznak. Amikor pedig azt hallják, hogy SZAKABZ, ugornak, vidáman, mintha mulatni mennének. Megpróbáljuk. - Pihenjben állunk, elengedjük magunkat, de a kezét tartjuk a hátunk mögött, húzd ki magad, ne mozdulj, ne beszélj - csak enged el magad, és nézd a cipőd orrát. ENGEDD EL MAGAD! HA NEM ENGEDD EL MAGAD, ZÁRKÁBA CSUKATLAK!

SZA-kasz! GYÁZZ! Vissza. Ezt együtt kell csinálni. Szakasz! GYÁZZ! Vissza. Szakasz! GYÁZZ! Pihenj! Kezdjük a jobbra át-ot: térd merev, majd derékszögben jobbra fordulunk a jobb láb sarkán, majd a bal hegyet a jobb lábujjhegyhez zárjuk. A bal sarok követi a lábujjhegyét. A testsúly a jobb lábon tartjuk, majd a mozgulat befejezésénél a jobb láb laposan nyugszik a földön, bal láb hátra, sarok felemelve - mindkét térd hátra kimerévítve, és a test vigyazzállásba kerül. Bal lábat a jobbhoz szorítjuk, erősen, keményen, de egyelőre még a levegőben tartjuk a bal térdet, jó magasra, aztán odavágjuk, és nyugtón maradunk. Szakasz - GYÁZZ! Jobbra fordulunk - JOBBRA ÁT! Jó, jó, csuszó, maszó férgescskéim, holdbéli emberkéim! ezt együtt kell csinálni.

Szakasz, jobbra fordulunk - JOBBRA ÁT!

Most pedig az indulás: Ha azt mondom a szakasz elején, hogy "men t, indulj", akkor meg ne mozduljon a bal lábatok, mert abból sose lesz szép indulás, csak sístergő dögvész. EGY! Ide figyelni énram. /Megkövülten áll, pozíciója: indulás előtt/ EGY! E, re a bal kezét olyan magasba lökjük, ahogy csak bírjuk, a jobb kéz egy vonalban a zsebbel.

Namármost. Arra a szóra, hogy "indulj!" - egyetlen lépést teszünk előre, és n e m kezdünk menetelni. Csak egyetlen lépést, csak úgy teszünk, mintha indulnánk. Mert a baromja, az rögtön nekiindul, mintha vásárrahajtanák. Most figyeljenek. Szakasz - INDULJ!

Két fiu csakugyan nekilódul, és nekimegy az állóknak, a legelső ujong pedig kimenetel a színpadról.

HILL: Nevetés nincs. Akinél mosolyt látok, lecsukatom! /Megáll és figyeli az eltávozot/ Jól van, fiacskán, gyere vissza. /Az ujong beoldalog/ Maga senkiházi, maga senki, maga csuszó-mászó. Süket maga? Agyalógyult maga? Hogy az egyszerű parancsot sem érti? Fogja be a száját! Ne feleseljen! Alig látszik ki a földből, és már kora reggel felesel. Ne szentelenkedjen! Magával sem szentelenkedik senki! Nevetés nincs. Aki mosolyog, lecsukatom. /Mosolygóhoz/ Azt mondtam, töröld le azt a vigyort. Azt monstan letörölni!

MOSOLYÓ: É, nem mosolygok, tizedes ur! Én így születtem.

HILL: Na, nem bánom, ha így születél, akkor pedig meg ne lás-
salak sirni, mert úgy doblak át a palánkon, hogy kinyulsz.
/Odalép ahhoz az ujonchoz, aki elindult/Maga. Ha figyelt vol-
na, jól csinálta volna, ugye? De nem figyelt. Hanem azokat a
pici repülőgépeket figyelte. Hát repülni akarnak maguk? Fel-
akarnak szállni a mennydörgő mennyekbe, kisfiam? Azt megkap-
hatják, hamarabb, mint ahogy gondolták! GUVASSZÁK RÁM AZT A
SZÉP SZEMÜKET! Jobb, ha már kezdetben megtudják, hogy itt a
nehezét is lehet választani, vagy akár a könnyebbjét is. Ne-
kem nyolc. Ha maguk a nehezét szeretik, nekem megfelel. Csak
tudjan előre. Pihenj az egész. Na, most megfogjuk a könnyebb-
bik végét. Számolunk a meneteléshez. Együtt számolunk, és ak-
kor talán együtt is menetelünk, s mi leszünk a legboldogabb
kiscsalád a keresztény világban, és úgy mozdulunk együtt,
mint egyetlen nagányos ember. Tehát, amikor azt mondom, "vi-
gyázz!", akkor úgy verik oda a lábukat, mint az isten, és el-
ordítják magukat: "Egy!. És amikor azt mondom "jobbra át!, ak-
kor megindulnak, odaverik a lábukat, és azt ordítják: "Egy-két,
egy." Így. Világos? Van maguk között olyan, akinek ez megha-
ladja a szellemi képességeit? Szóval nincs. Na jó. Szakasz -
varunk még ... VI-GYÁZZ!

SZAKASZ: Egy!

HILL: Vissza! Pihenj! Mondtam, hogy odaverjük? Mondtam, hogy
odaverjük? A zajtól nem félünk, nagy a gyakorlótér és senki
se bánja. Szakasz... vi-gyázz!

SZAKASZ: Egy!

HILL: Vissza! Halljam azt az egyet. Egy kis energia. Azt aka-
rom, hogy a jóisten is meghallja, ahogy azt ordítjátok: "Egy-
egy-egy-egy-két-egy." Szakasz.... vi-GYÁZZ!

SZAKASZ: Egy!

HILL: Jobbra át!

SZAKASZ: Egy-két-egy!

HILL: Szakasz, in-DULJ!

A fiuk megkerülik a színpadot, aztán kimasíroznak. Kétről is
hallani a lábdobbanást, és kántáló hangjukat: "Egy-egy-egy+ó
Egy-két-egy!"

Negyedik jelenet

Menetelés zaja. A menet megáll. Az előadóterem. Az újoncok be-
lépnek, és a helyükre ülnek. Belép az ALEZREDES, a fiuk feláll-
nak.

ALEZREDES : Üljenek le, kérem. Én vagyok a maguk osztályparancs-
noka. Maguk azt hiszik: békében élünk. Nem igaz. Béke, az nem
létezik. Az emberi lény szüntelenül hadiállapotban van; készen-
létben kell lennünk egymás ellen. A történelemadja ezt a lec-
két, és nekünk meg kell tanulnunk. Hogy miért, az nem tartozik
ránk. A mi dolgunk csak annyi, hogy készenlétben legyünk. Hé,
maga, miért néz így rám?

PIP: Figyelek, alezredes ur.

ALEZREDES: Szentelen képe van magának - márpedig én azonnal fel-
ismerem a szentelenséget! Adj a csak alább, fiam, mert a sunyi
hangja nem csap be engem. A mi dolgunk csak annyi, hogy készen-
létbe legyünk. Az agresszoroknak máris nagyobb a katonai erejük,
mint a miénk. Erőfeszítéseinket meg kell sokszoroznunk. Utóké-
pes hadseregre van szükségünk, maguk t ezért képezik itt, az an-
gol légierő legjobb hagyományainak szellemében. Azt akarjuk,
hogy legyenek büszkék a feladatukra, és ne hozzanak szégyent az
egyenruhájukra. A kincstári ellátásra pedig ne panaszkodjanak,
ha netán nem tetszik. Kicsi a keret. Egy teljesen felszerelt
bombázó fontosabb, mint egy könyvtár. Ennek a tabornak a parancs-
nokát Watson ezredesnek hívják. Az ő feladata, hogy a tisztjei-
nek elvegye a kedvét a durva tréfáktól, letörje játékszenvedé-
lyüket, móresre tanítsa őket, ha kirugnak a hámból; hogy jó pél-
dával, jókori beavatkozással elősegítse a jobb megértést, és
megelőzze a vitákat. Watson ezredes ur elfoglalt ember, keveset
fogják látni. Hé, maga, mit mosolyok?

MOSOLYGÓ: Nem mosolygok, alezredes ur, így születtem.

ALEZREDES: Mert, ezt komolyan kell venni, mindnyájunknak. Van
valakinek kérdése?

WILFE: Alezredes ur, ha az egresszor erősebb, mint mi - akkor
mire var?

ALEZREDES: Mi a neve?

WILFE: SEAFORD 247, alezredes ur!

ALEZREDES: Van még valakinek kérdése?

Kinegy. Belép az ŐRNAGY. A fiuk felállnak.

ŐRNAGY: Üljenek le, kérem. Én vagyok a századparancsnokuk. Az én feladatom, hogy tekintélytiszteletre neveljem magukat, és hogy önbecsülésüket, személyes bátorságukat növeljem, mert ez nélkülözhetetlen az ütőképességnél. Az én feladatom az is, hogy megfegyveljem mindazokat, akik alkalmatlanságból vagy közönyből nem képesek megtanulni kötelességüket, vagy nem adják meg azt a segítséget a tisztjeiknek, amik azok joggal elvárhatnak, továbbá azokat, akik viselkedésükkel veszélyeztetik a légitűtőképességét és jó hírét. Azért vannak itt, hogy megtanulják a katonai fegyelmet. A katonai fegyelem előfeltétele az ütőképesség, engedelmesség, szervezethez való elcsatítatásának. Maguk engedelmeskedni fognak oktatóiknak, mert ők jól képzett katonák; engedelmeskedni fognak nekik, mert tőlük tanulják az ütőképességet, és engedelmeskedni fognak nekik, mert ráfér magukra, hogy ütőképességet tanuljanak. Ezért kell elcsatítatniuk az engedelmességet és a szervezethez való elcsatítatást. Van valakinek kérdése? Köszönöm.

Kinegy. Belép a REPÜLŐOKTATÓ. A fiuk felállnak.

REPÜLŐOKTATÓ: Üljenek le, kérem. Én vagyok a repülőoktató. Meglátják, hogy velem lehet beszélni, mert én nem ragaszkodom a szolgálati hanghoz. Egyetlen dolgot követelek meg: a tisztaságot. Nem akarok én vasfegyelmű embereknek csak tiszta embereket. Történetesen azonban vasfegyelem nélkül nincsen tisztaság, a tisztasághoz meg a rend és szabadság szükségeltetik. Szabadság annyit jelent: a kapca akár a patyolat, a rend meg annyit, hogy a réz ragyog, mint a sztaniol, és hogy a barakkjukban egyetlen porszem se legyen, mert a por bacilust hordoz, és a bacilus piszok. Nekem az ember tiszta legyen a lába körmétől a haja tövéig. Olyan tiszta legyen, hogy az már nem is valódi ember. Nekem nincs szükségem valódi emberekre, mert a valódi emberek piszkosak és rendetlenek, piszkálják az orrukat, vakaróznak - ezért én valószínűtlen szupebembereket követelek, Mert ezek az emberek nyerik a háborukat, a többiek meg elhullanak valamilyen piszkos nyavalyától, mielőtt még kiérnének a frontra. Van valakinek kérdése? Hé, maga, mit mosolyog?

MOSOLYGO: Nem mosolygok, főhadnagy ur, így születtem.

REPÜLŐOKTATÓ: A mosolya ráncsaiban millió bacilus fér el. Tessék abbahagyni.

MOSOLYÓ: Nem tudom, főhadnagy ur!

REPÜLŐOKTATÓ: Akkor meg ne halljam, hogy maga valaha is gyengélkedőre jelentkezik!

Ki megy. Belép a testnevelő tanár, egy REPÜLŐORMESTER.

REPÜLŐORMESTER: Maradjanak ülve. Ebben a taborban énra bízták a testi kiképzést. Nekem kell gondoskodni róla, hogy az utolsó vakarék kis izom is feszes legyen magukban, akár az ij. Feszes, akár az ij! Hallják? Tiszta költészet! Azt akaron, hogy az egész testük feszes és hajlékony legyen. Olyan könnyen járjanak a lábukon, hogy a cigarettafüsttől is eldőljenek, és olyan keményen, hogy a forgószelemben is megálljanak. Gyűlölnöm a soványakat, utatom a kövéreket. Maguk olyanok legyenek, mint a görög istenek. Hallotak már a görögökről? Tudatlan, vérszegény horda, konzervbabon és televízió nőttek fel, ugye? Azóta sem tornáztak, mióta "utolsó pár, előre fuss"-t játszottak a téren. Hallják? Görög istenek! Ha úgy dől magukról az izzadság, mint a Niagara-vizesés, akkor is. Nem érdekelnék az ostoba kérdéseik.

Ki megy.

PIP: Gyereket csináltak, rósejbnit esztek, és vigyazzba álltok.

CHAS: Ahogy így elnézlek, te se vagy különb.

Kivonulnak. Menetelés zaja.

Ötödik jelenet

Menetelés zaja. Hallani, ahogy számolnak. A barakk. Körletellenőrzés. ANREW, az ügyeletes, rendbe teszi a barakkot. Belép a REPÜLŐOKTATÓ, ANDREW tiszteleg.

ANDREW: Jó reggelt, főhadnagy ur.

REPÜLŐOKTATÓ: Nem tanították magukat, hogyan kell tisztelegni egy tisztnek?

ANDREW: Sajnos, főhadnagy ur, még nem, főhadnagy ur.

Repülőoktató körbejár a barakkban. ANDREW fészegen követi.

REPÜLŐOKTATÓ: Piszok van az ágy alatt.

ANDREW: Piszok, főhadnagy ur?

REPÜLŐOKTATÓ: Megmondom.

ANDREW: Megmondtá, főhadnagy ur.

REPÜLŐOKTATÓ: Akkor mit kérdezi még egyszer?

ANDREW: Még egyszer, főhadnagy ur?

REPÜLŐOKTATÓ: Nem kérdezte?

ANDREW: Mit, főhadnagy ur?

REPÜLŐOKTATÓ: Megkérdezi tőlem, amit már egyszer megmondtam. Bosszantani akar, repülő? Ki akarja huzni a gyufát? Én lecsukatom magat, ember. Látom én, mire megy a játék. Lecsukathatom.

ANDREW: Lecsukhat, főhadnagy ur.

REPÜLŐOKTATÓ: Ne ismételgesse, amit ugyanis tudok.

ANDREW: A világért sem, főhadnagy ur. Ön tudja, amit már tud, és ezt én is tudom, főhadnagy ur.

REPÜLŐOKTATÓ: Maga ostoba fajankó. És csak a magasságos jóisten tudja, miért küld hozzánk csupa idiótát a légügyi minisztérium. Sose rostálnak. Ez a helyes kifejezés. Rostálni kell, hadd hulljon a férgese.

ANDREW: A férgesse?

REPÜLŐOKTATÓ: Ne kérdezzsen engem!

ANDREW: Csak arra gondoltam....

REPÜLŐOKTATÓ: A gondolkodás az nincs megfizetve, repülő. Ezt nem tetszik tudni? Maga nem ezért kapja a zsoldot, hogy gondolkodjon. /Hosszu szünet/ Nem, ezzel a módszerrel nem megy. /Leül/ Ne játsszuk meg magunkat! Nem ijedtél meg, mi? Pedig akár megijedsz, akár nem, a parancsokat teljesítened kell. Mulatságos dolog. Mi minig parancsolunk nektek, de megijeszteni sose ijesztünk meg. Tudom én jól, ahogy kiteszem innen a lábamat, te beintesz nekem, és kifigurázol a többiek előtt. Azok meg röggönnek. Főként ez a Thompson. Ezt tudja, hogy titeket nem lehet megfélemlíteni, ezért állt be közkatonának. De azt összehátöröm. Környezettenulmányra jött ide, semmi másért, csak kiszagolni a prolikat. Magat hogy hívják?

ANDREW: Andrew McClure, főhadnagy ur.

REPÜLŐOKTATÓ: Bár az is lehet, hogy ez a Thompson nemcsak szolgálatni jött. Azért van bennetek valami, fiuk, önbizalom vagy pimaszság, tán még becsület is. Én is jobban élveztem a legénységi kantint, mint a tiszti étkezdét. Mi volt a maga foglalkozása?

ANDREW: Villanyszerelő, főhadnagy ur.

REPÜLŐOKTATÓ: Az én apám is villanyszerelő volt. De emellett zongorázott is. Gyönyörűen zongorázott. Micsoda tragédia..... istensz...micsoda tragédia!

ANDREW: Talán baleset érte, főhadnagy ur?

REPÜLŐOKTATÓ: Magának csak baleset lehet tragédia, mi? Az én apámat sose érte baleset; nem is érhetne, mert a saját gyárában dolgozott. Az ilyen emberekkel egészen más dolgok történnek. Magfoghatatlan balesetek. Nem, az ujjainak semmi baja sem volt, egész a haláláig, s amikor csak tehetett, nagy szeretettel pergette a billentyűket. De senki se hallgatta meg. Senki - csak egy pár közömbös gyerek, és egy ostoba asszony, aki fel se fogta, mit hall. Uristen, Andrew, hogy irigyeltem én az apámat. Az ő tehetségével mennyi szeretetet vásárolhattam volna magamnak. Mert az emberek nem adják olcsón a szeretetet, csak ha valami varázslat van a kezükben vagy a szavukban vagy az ecsetükben - arra tán odafigyelnek, és megszeretnek minket. Az ember elfelejti gondjait-bajait, ha művésznek adja a szívét. Bizony, Andrew, Egyszerűen levetheti a régi bőrét, és új emberré válhat. Maga még sose akart új ember lenni?/Kezét McCure térdére tesz/

ANDREW: Főhadnagy ur, kérem, ezt ne csinálja.

REPÜLŐOKTATÓ: /Más hangon/ Ezzel a beszélgetéssel pedig ne építs, és ne hogy azt hírd, hogy a barátod lettem. Nemcsak hogy megijesztlek - van annak más módja is, és akkor aztán minden szánalmadra szükséged lesz, hogy magadat sajnáld. Ne csapjon be a jóindulat, mi legfőbb környezettanulmányt végzünk - kedvtelésből.

Belép a REPÜLŐORMESTER.

REPÜLŐORMESTER: Mikor lesz már a Ó, bocsánat, főhadnagy ur.

REPÜLŐOKTATÓ: Átadom a terepet, őrmester. /Kinegy/

REPÜLŐŐRMESTER: Mikor lesz már rend ebben a fészekben?

ANDREW: Tűsék, őrmester ur?

REPÜLŐŐRMESTER: Repülőőrmester ur!

ANDREW: Bocsánat, repülőőrmester ur!

REPÜLŐŐRMESTER: Azt kérdeztem, mikor lesz rend ebben a fészekben?

ANDREW: Most takarítottam, őrm... azaz repülőőrmester ur.

REPÜLŐŐRMESTER: Mit csinált? Holnap benézek ide, de akkor a padlórol akarok ebédelni, mert különben csuklázás lesz odakint éjfélig. Megértették?

ANDREW: Igenis, repülőőrmester ur!

REPÜLŐŐRMESTER: Azért mondom. Hát akkor szaporán, szaporán, szaporán. /Az utolsó szavak masirozó léptek és hangos szánolás zajába vegyülnek/

Hatodik jelenet

A körlet este. A fiuk fáradtak. Ágyaznak, rezeket fényesítenek, cipőt tisztítanak, a kapcájukat teszik rendbe.

ANDREW: ... erre azt mondja: "... nemcsak hogy megijesztlek - van annak más módja is, és akkor minden szánalmadra szükséged lesz, hogy magadat sajnáld." De istenbizony, fiuk, ő jobban meg ijedt, mint én. Egy langaléta, gyáva tehén - egyszerűen imponálni akart.

HILL: Nem tőle kell félned, hanem a nagyfejűektől. Nagyfejűek. Azokat utálok én a világon legjobban. Paraziták. Mert mit csinálnak ezek? Azt hiszik, miattuk bujtam angyalbőrbe? Nem, én az o thoniak miatt vagyok itt, akarcsak ti.

PIP: Derék, öreg Hill tizedes, jól kitoltak magával is.

ANDREW: De még rólad is volt egy-két kedves szava, Pip Thompson. Hogy te csak szaglászni jöttél a prolik közé - azt mondta "Ez a Thompson tudja, hogy titeket nemlehet megfélemlíteni, ezért állt be közkatonának - de csak környezettanulmányra jött ide."

PIP: Azt hiszi, hogy benneteket nem lehet megijeszteni? Talán igaza van. Mert nem is lehet, ugye? De van annak más módja is - és ebben igaza van.

DODGER: Tudjátok, ahogy így nézem ezt a barakot é egész jó raktár lenne belőle.

GINGER: Mi lenne belőle?

DODGER: Raktár. Ez a mániám. Nekünk gyerek-kocsi-üzletünk van, és folyton a raktározás miatt fő a fejünk. A gyerek-kocsinak ugyanis sok hely kell. Tehát mi folyton rakterületet keresünk. Akárhol megfordulok, rögtön kiszámítom, hány köbméteres a helyiség, és ebből megmondom, hogy alkalmas lenne-e raktárnak vagy sem. Mit csináljak, én már ilyen vagyok. A legistenibb raktár, amit életemben láttam: a Vatikán Rómában. Mit röhögtök? Ha valaki például ácsmester - mit csinál, ha belép egy szobába? Gondoltatok már erre? Megtapasztalja, hogyan nyílik az ajtó, aztán az ablakot méregeti, hogy jól zár-e a keret, ha leül a székre, rögtön érzi, tisztességes munka-e vagy sem - és csak ezek után kezd szórakozni. Hát én pontosan így vagyok a terhes nőkkel. Akárhányszor meglátok egy terhes asszonyt, elérzékenyülök. Mert titeket mi érdekel egy nőben? A melle, a lába - engem csak a hasa. Minél nagyobb a hasa, annál biztosabb az üzlet. Nem tehetek róla. Raktárak és terhes nők, ez az én mániám.

DICKEY: Hé, te Cannibal! Miben mélyedtél el annyira?

CANNIBAL: Egy könyv az ideális házasságról. Hagyjátok békén.

DICKEY: Te piszkos fantáziájú kamasz. Azonnal leteszed!

DODGER: Mutasd, hadd nézzem.

Néhányan köré gyűlnek, hogy beleolvassanak a könyvbe.

PIP: Wingate! Segíts ágyazni.

CHAS: Vesszek meg, ha tudom, miért segítetek neked.

PIP: Magszeretted, ennyi az egész.

CHAS: Szeretni? Téged? Ahogy így trónolsz az uborkafán?

PIP: Igen. Bőrdobok vagytok, ha fölnézhettek valakire.

CHAS: Öregem, én téged úgy utállok, hogy az már fáj. Még ágyazni sem tudsz tisztességesen.

PIP: Mert nekem otthon mindig megágyaztak.

CHAS: Hát tessék. Ez az. Ha úgy felvágysz arra a nyomorult gazdagságra meg kényelemre. Hát engem nem érdekel, hogy te milyen kényelemben élsz, el ne meséld, mert nem is vagyok rá kíváncsi.

PIP: Nagyon is kíváncsi vagy. És imádom, ha az otthonról beszélek, Mert gyönyörű házuk van, Charles. Huszonnégyszoba mindegyik akár a táncterem, s tele van szőnyeggel.

CHAS: Mader?

PIP: Nem. III György idejében épült.

CHAS: Nem érdekel.

PIP: 1776-ban kezdték építeni, amikor George Washington az amerikaiak főparancsnoka lett, és a jenkik dédapái kiadták a "Függetlenségi Nyilatkozat"-ot. Csodálatos korszak volt. Charles, izgalmas. Tudod-e, hogy amíg az én ükapám a Keletindiai Tarsasággal kereskedett a fura, csokoládészinű emberek országában és keleti zsakmannyal tért haza, az amerikai nagyapák még azért küszködtek, hogy kezükbe kaparintsák óriási országukat, ahl nem volt semmi közlekedés? De nem kellett sokáig küszködni. Ahányszor az ükapám hazajött, egyre több baljóslatu hirt hallott azokról a hamis amerikaiakról. Amikor 1830-ban egy hajórakomány indigóval hazatért Indiából, huszonhárom évvel később tudta meg mindenkinél, hogy feltalálták a gőzhajót. Rémes ujság. 1835-ben pedig egy indiai tölgyfarakománnyal hazatérve hallott először valami furcsa vasparipáról, amelyik ke-rekeken száguld. Rémes, rémes ujság. 1840-ben fűszert hozott a hajója; s az öregur annyira nekidühödött, amikor azt mesélték neki, hogy üzeneteket lehet küldeni a levegőben, hogy egyszerűen nem volt hajlandó elhinni. Haláláig sem hitte el a táviró varázslatát. Erről mi a véleményed, Charles, fiam? De hát az én legkedvesebb rokonom ennek az apja volt - egy gyönyörű fiú, az a típus, akit minden nagynéni dajkálni akar, és minden unokahug hozzamenne feleségül. Egyetlen hibája, hogy valószínűtlenül buta volt, még nálad is butább, Charles, s ami még különösebb, hogy őt is Charlesnek hívták. A családom a mai napig emlegeti. Mert hát azért viszonylag kevesen jöttek rá, hogy milyen ostoba, mert nagyon csinos fiú volt, és igencsak ritkán szólalt meg. A hallgatásából pedig azt hitték, hogy iszonyuan bölcs, alyanayira elhitték, hogy az öreg Charles meg-

kétszerezte a család vagyonát. /Most már majdnem mindenki PIP-
evart hallgatja/ És tudod, hogyan? Elmesélem. Amerika elvesz-
tése után az angolokat egy újabb esemény razta meg - egy újabb
robbanás, mely csaknem sarkaikból fordította ki Európát, amitől
az egész családomat és minden barátjukat kilelte a hideg. Egy
szép napon a francia királyok észrevették, hogy csődbe jutottak
- a királyi család, no meg az egyház sose fizetett adót, mert
jobbnak láttak, ha a terheket a középosztályra és az egyszerű
népre rakják. Ennek ellenére, ahogy mondom: csődbe jutottak.
No és erre mit csináltak? Összehívták valamennyi osztály kép-
viselőit, hogy megtanácskozzák, mi a teendő - több mint azáz
éve nem volt ilyen gyűlés, mekkora csapat! És mekkora hiba!
Mert hosszú ideje először történt meg, hogy az egyszerű ember
nem csak módot talált, hogy végre hangoztassa az adófizetés
miatt érzett elégedetlenséget, hanem ahogy végignézett az egy-
szerű emberek tönkén, egyszerre csak ráébredt: többen vannak
mint valaha is elképzelték - márpedig az egyszerű ember nem
volt szamar. Ezt aztán olyan jól hangoztatták, olyan hangosan,
hogy győztek a végén - és nemcsak az adókérdésben, de még egy
sereg más igaztalanság ellenében is. Óriási izgalom, ujjongás,
győzelem! És végül olyan győzelmesnek és hatalmasnak érezték
magukat, hogy egyszerűen lenyisszantották a szegény XVI Lajos
meg Marie Antoinette kobádját, és belekezdték abba, amit máig
is úgy hívunk: Francia Forradalom.

CHAS: És mi lett a buta Charlie-val?

PIP: Türelem, szép öcsém, ne sürgessük a mesélőt. Az én csalá-
domnak egy csemő érdeke tsége volt a francia királyságban, el-
határizták tehát, hogy oda küldik gyönyörű csemetéjüket: nézze
meg, mi van a birtokaikkal és a vagyonukkal. No és mit gondol-
tok, meglátta? Szegény pára, sehogyan sem érte fel ésszel, mi
történik ott. Európa koronás fői mind reskettek attól, mit csi-
náltak a franciák Lajossal meg Marie-val - az én ösöm meg azt
hitte, hogy kéjutazásra megy. Más se tudjuk, hogyan hordta el
onnan az irháját, de annyi bizonyos, a maga bőrén kívül még va-
lakiét megmentette. Egy francia hercegnőét! És akár hiszitek,
akár nem, ez a hercegnő is csak olyan együgyű lélek volt, affé-
le gödröcskés arcú, első bálos kislány. A családja erre a kis-
lányra bízta minden ékszerét, mert gondolták, hogy ezt a jámbor

lelket mégse fogja bántani senki. S így is lett. Senki se bántotta, csak a mi Charlesunk. Utban Parizs felé találkozott vele egy ferences klostromban, és rögtön megkérte a lányt, tanítaná őt franciául. Addigra már a lány családját sorra lefejezték, de ő csak énekelve ismételtette Charlie-nak a francia rendhagyó igéket. A többit már kitalálhatjátok - négy hét múlán Charlie visszajött Angliába, bájos arájával és négyszázezer font értékű ékszerrel. Új szárnyat ragasztottak a családi kastélyhoz, és hét gyerekük lett. A szobákban még ma is a franci nagymama kandeláberjei világítanak. Nos, Charlie fiam, úgy látom, leesett az állad - vigyázz, mert úgy marad!

HILL: Lyukat beszélsz a hasunkba, mi? Ennyi kitalációt - a felit duma közben találta ki.

PIP: Ugy bizony, tizedes ur. A Francia Forradalmat például.

CH S: Mesélj még, Pip. Valami jó sztorit.

PIP: Nem sztori ez, fiuk - historia. Nem történet - történelem.

CHAS: Abból is mesélhetsz még.

PIP: Minek?

CHAS: Csak azért, mert én kérlek. Mert én megkérlek téged.

PIP felkapja a bakancsait és fényesíti. A többiek is folytatják a foglalatoskodást. CHARLIE savanyu képet vág, bosszankodik. HILL a tűz közelébe huzza a székét, és szájharmónikán játszik, egy-egy futan között beszél.

HILL: Ma nagyon elégedett vagyok fiuk, veletek. Fejlődtök. A két utolsó jobbra át-nál már büszke is voltam rátok. Még az is lehet, hogy jobban lesztek, mint az előző szakasz. Pedig az, istenemre, jó volt. Csak egyvalakiből kell még kivernem a csökönységet, neveket nem említek.

MOSOLYSÓ: Megpróbálom, tizedes ur.

HILL: Keményebben kell próbálni, fiam. Nézzen végig magán.

MOSOLYGÓ: Minden nap megnézem magamat, tizedes ur.

HILL: Az az ostoba vigyorod. Legalább ne mosolyognál annyit. Nem lehetne megoperálni a szádát, vagy valami effélét? Beleőrülök, ha ezt kell bámulnom még öt hétig.

DODGE: Ide figyeljetelek, mi áll itt a könyvben: "Kétszáz-három.

száz millió sperma közül egyetlenegy termékenyíti meg a női petét." Jézusom! Hány elveszett gyerekkocsi!

GINGER: Játsszon nekünk valamit, tizedes ur.

HILL: Te vagy a büszkeségem, fiu. Nem is tudom, mihez kezdenék nélküled. Mit játszszak neked? Azt játszom, amit akarsz.

GINGER: Játssza el a "Tralee rózsáját"-t.

HILL: A "Tralee rózsáját", kincsem? Na jó,

HILL tizedes játszik, a fiuk pedig pihennek, dolgoznak, levelet írnak vagy hallgatnak.

GINGER: Mikor lesz a karácsonyi mulatság?

DODGER: A kantinban, holnaphoz egy hétre.

HILL: Ugy, ugy.

A szájharmonika zenejére - válszótás

Hetedik jelenet

Karácsony este a kantinban. Egy zenekar rock-and-rollt játszik. A fiuk ugrálnak, isznak, énekelnek. Tisztjeik is megjelentek.

ALEZREDES: Nézd meg ezeket, Sorkatonák! Nem hoznak magukkal semmit, és nem tanulnak semmit. Nézd meg ezeket. Az örült táncukat, az a toba beszédüket. Ha kiadnám a parancsot, hogy felállni, és kiugrani az ablakon, hát végrehajtanák.

ÖRNAGY: Tul sokat iszol, Sid.

ALEZREDES: Civil bagázs! Gyűlölöm a civileket. Semmit sem tudnak. Mert mit is tudhatnak? Pénzt csinálni, lányok után kujtorogni, öregasszonyokat megölni. Se rend, se fegyelem. Sorkatonák! Becipelik ide a zavaros életüket, és megmérgeznek minket is, Jack, megmérgeznek a közönyükkel, s nekünk nincs más dolgunk, mint hogy vigyázzunk a zsíros hasukra. Inkább egymillió ujoncot röptetnek a levegőbe, mint egyetlen nehéz súly bombázót.

ÖRNAGY: Ne lássák meg rajtad, hogy így utálsz őket. Mosolyogj öregem, mosolyogj. Mégiscsak karácsony este van, s vendégek vagyunk itt.

MOSOLYGÓ: /Wilfe-hez/ Eredj, hívd meg az alezredest egy itallalra.

WILFE: Szállj le rólam, komám. Egész este engem gyámolítasz. Mi a fenének fizessenek én egy tisztnek italt?

MOSOLYGÓ: Eredj oda hozzá, hogy a "barackunk küldi, alezredes ur." Na, eredj.

WILFE: H, nem hagysz békén, nyakon öntlek.

MOSOLYGÓ: Nyitva van a nadrágod.

WILFE: Hol? Ide figyelj, Mosolygó, szétverlek, ha nem szállsz le rólam! B, verem a hülye vigyorgódat a fenekedbe, I, sten engem úgy segítjen.

MOSOLYGÓ: Nézzétek csak! Wilfe, a hős! Otthon is így beszélsz? Nem kapsz ki az anyukádtól?

WILFE: Énrám szálltatok? Mért pont énrám? Bántlak én ti-eket? Vigyétek a Mosolygót, és nyomjátok a víz alá, mert megőrülök.

MOSOLYGÓ: Mért nem kezdesz ki a pincérlányokkal? Eredj, tapasztald ki, mit tudnak!

CANNIBAL: Pincérlányok! Tabori ringyók.

DIKEY: Nézzétek, gyerekek, felébredt a Cannibál, s meg is szólalt. No, még egy szót, kisapám!

CANNIBAL Ki iszik velem?

DICKEY: A jó öreg Cannibál már kétszótagu szavakat mond! Megmozgatta a pofaberendezését! Hát ja ilyen okos vagy, öregem, battyogj oda a pulthoz, és hozzád nekünk valami szép, barna italt. Boldoggá tehetnél a nagylelkűségeddel.

Cannibal: Csak tudnam, honnan szedi ezt az uri dumát. A szomszéd ágyon fekszik, és folyton a fülembe huzza, huzza, huzza, - úgy zug, mint egy számológép.

DICKEY: Tanulatlan számár. K, operálták belőled a szürkeállományt. Mért nem jártál te is technikumba, ahogy én? Ültünk a padban, és jó étvággyal faltuk a könyveket. Mert a mi kis agyunkat alaposan kifejlesztették a technikumban, teletöltötték adatokkal. Az adatok! Ez az igazi! Ez a végösszege mindennek. Most pedig szenteld nagybecsü figyelmedet a pultnak, és üdítsd fel szomju szivünket nektár- s ambróziával!

CANNIBAL: Kérdezzétek meg tőle, miről beszél. Na, mi lesz? Érti valaki? Mert én egy szavát se értem. Csak fekszik a szomszéd ágyon, zug, morog, be nem áll a szája. Egyik éjjel is felébredt oszt ordít: "Csókolj meg, anyácskám, csókolj meg haldokló fiad!"

DICKEY: Hazudsz, te nyomorult, hazudsz, buta számár. Inkább hozz valami italt.

CANNIBAL: Máskor meg odamászik hozzám éjnek éjszakáján, s bög: "Hadd bujjak az ágyadba, aszonyga, hadd bujjak hozzád, olyan jó meleg van nálad!"

DICKEY: Megint hazudsz, Cannibal. Elegen van már a hazugságaidból.

CANNIBAL: Meséljem el, hogy szoktál éjszaka imádkozni?

DICKEY leönti a sörével CANNIBAL-t; összeverekszenek

ALEZREDES: Vála szak szét azokat az embereket! Lefogni őket! Hagyják abba, maguk ketten, hallják? Ez parancs! /Szétválasztják őket/ Fegyelmetlen huligánok! Nem tűrök verekedést a táborban! Ha egy kicsit isznak, már nem tudn k tisztességesen viselkedni? Otthon, ahol felnőttek, csinálhatnak, amit akarnak. De nem itt. Hallják? Nem itt. Karácsony estéjén! A mi Urunk születése napján, az öröm és a szeretet ünnepén! Hát tanusítanak maguk is szeretetet. A külvárosi szokásaikat pedig nem tűröm, nem tűröm, nem tűröm! Ez egy tiszta fegyvernem, tiszta, kék fegyvernem. Takarodjanak a barakkjukba! Egész este ott maradnak, tiz lpésnyire nem távolodhatnak a bejárattól! És próbálják csak megszegni ezta a parancsot - majd megt niton én magukat arra, hogy hol lakik az Isten! Büntetőszázadban tölthetik a szolgálati idejük hátralevő részt!

DICKEY és CANNIBAL kimennek. Utközben DICKEY me botlik, CANNIBAL felsegíti.

ALEZREDES: Még verekedni sem tudnak komolyan. Egykét hangos szó, s után: lecsókolják egymás sebeit. Az Isten is hozzásegíthetne már a hadsereg automatizálásához.

ÓRNAGY: Rosszak az idegeid, Sid.

ALEZREDES: Ogtobaság. És felejtsd el a szomorú gyerekkoromról szóló elméleteidet. Az én gyűlöletem egészséges és természetes gyűlölet.

ÓRNAGY: Nekem bezzeg még arra se maradt időm - az egészet fegyelmezéssel töltöm.

ALEZREDES: Nézd meg ezeket. Kik ezek? Anglia jó öreg munkásosztálya. Talán álljak oda hosszannázni nekik, hogy ők a haza reménysége?

ÓRNAGY: OK látnak el élelelni, ők varrják a ruháinkat, bányászák a szén, építik az utakat.

ALEZREDES: H, nem szorítanak rá őket, azt hiszed, csinálnák? A szép szemüveget? Oda nézz. A mulatság tetőfokára hág!

PIP: A tiszt urak rólunk beszélnek.

CHAS: Ugyan mit?

PIP: Biztos mondogatják, hogy megvetésre méltó, aljas, hasznatlan népség vagyunk. Ez a kis verekedés felbőszítette az alezredest - szakasztott apám-

ANDREW: Az apád miatt menekültél közénk?

PIP: Gondolod?

ANDREW: Örülj, hogy élsz. S hogy nem kaptunk le még a tizkörömről. Azt hiszed, szívességet teszel, hogy itt vagy köztünk?

PIP: Ne kezd ki velem, Andy. Hisz tulajdonképpen jó fiu vagy. Kezdjek el én is -suk-sük nyelven beszélni, hogy bebizonyítsam a barátságomat?

ANDREW: Ugyan, hagyd el. Elég sok magadfajta embert ismertem, Pip. Eljönnek a kocsnába, úgy beszélnek velünk, mintha mi lennénk a haza reménysége, aztán egy szép napon se szó, se beszéd, eltűnnek, mintha egy játékot hagynának ott, amire ráuntak. Befizetnék rá, hogy megtudjam, miért vagyunk olyan érdekesek nekik.

ALEZREDES: Mit tudsz te arról a fiúról? Arról a szentelen szegényről, hizelgő frateréről?

ÖRNAGY: Thompsonon? Enlékszel Thompson tábornokra, Tobruknál?

ALEZREDES: Ah, szóval ez a fia. Thompson! Jüjjön ide!

PIP: Parancsára, alezredes ur.

ALEZREDES: Jól érzi magát?

PIP: Köszönöm, alezredesur, jól.

ALEZREDES: Vidám társaság, mi?

PIP: Azt hittem, hogy ön nem szereti az ujoncokat.

ALEZREDES: Eddig még nem volt szerencsénk egymáshoz, Thompson. Az édesapja nagyszerű férfi. Maga annál kevésbé.

PIP: Lélelphetek, alezredes ur?

ALEZREDES: A markomban tartom magát, fiam. Ezt sose felejtse el.

CHAS: Mit akart tőled, Pip? Mit mondott?

PIP: Azt ugyse meri. De, mégis. És mindnyátokra sor kerül. Ez a vén számár kísérleti nyulaknak tart mindnyájunk t. Kíváncsi vagyok, milyen módszerhez folyamodik.

WILFE: Kísérlet? Miféle kísérlet?

PIP: Gyűlöl benneteket. Mansokára kijön a színnel. Bármilyen történik, kérdés nélkül csináljátok, azt amit mondok.

ANDREW: H, kikezdesz a pasassal én nem leszek az ágyutölteléked. Ezt előre megmondom.

PIP: Segits nekem, Andy. Én is segítelek, ha kell.

ALEZREDES: Csendet kérek, uraim, figyeljetek rám! Köszönöm. Mint tudják, a mai vidám este előkészítésekor azt a reményt tápláltuk, hogy kellő pillanatban mindenki föláll, és előad valamit. Pikáns versikét, slágert, ki mit tud. A magam részéről bizonyos vagyok benne, hogy önök között temérdek östehetség akad, és most itt az alkalom, hogy ezt a tehetséget teljes fényében megmutassák, amíg mi ülünk, figyelünk és hallgatunk. Beosztott tisztjeim mindig panaszkodnak, hogy micsoda unalmas ujoncok kerülnek a kezük alá. De én mindig tiltakoztam, mondván, hogy a panasz jogtalan, az ujoncok nem unalmasak, nem ostobák, legfől-

jebb egy kicsit gátlásosak... ööö... remélem, tudják ez a szó
mit jelent. Most hát elérkezett az ideje, hogy bebizonyítsák:
nem a tisztjainak volt igazuk, hanem nekem. Ugyem fiuk, nem
hagynak cserben? Ki jelentkezik elsőnek? Ki kezdi a játékot?

PIP: Milyen kedves, ugye, Andy?

WILFE: Áruljatok el már, mi a hézag? Mi olyan borzasztó a "ki
mit-tud"-ban?

ALEZREDES: Halljuk, halljuk, ki lesz az első?

PIP: Andrew, egy Burns-verset.

ANDREW: Miért éppen Burnsöt?

PIP: HAT az a ti skót nemzeti szénétetek, a költő, nem?

ANDREW: Én is tudom, hogy költő, de hat....

PI : Akkor szavalj tőle valamit. Gyérünk, állj ki és szavalj.

ANDREW: Szavaljak? De hiszen....

PIP: Még hozzá a legszebb skót tájszólásodban!

ANDREW: Hát nem bánom.../Kinegy/ Burns. Az....ööö..egy vers.

Kezdetben félszeg, a többiek nevetnek, közbekiabálnak, de
ANDREW mind megabízt sabb, s végül mély csendben hallgatják
valamennyien

Ez éccakának éjjelén,
minden éjjen át,
tűz és parók és gyertyafény,
és Krisztus megbocsát.

Ha innét más vidékre mész,
minden éjjen át,
A Tövis-laphoz is elérsz,
és Krisztus megbocsát.

Ruhát, cipőt ha már adál,
minden éjjen át,
ülj le, vedd magadra már,
És Krisztus megbocsát.

De hogyha nem adtál egyszer is,
minden éjjen át,
csontig lecsupaszt a sok tövis
s majd Krisztus megbocsát.

A Tövis-léptől el hogyha mész,
minden éjen át,
A Purgatoriumhoz érsz,
és Krisztus megbocsát.

Ha nem adtál még ételt-italt,
minden éjen át,
csontig emészt el a tűz dühe majd,
és Krisztus megbocsát.

Ez éccakának éjjelén
minden éjen át,
tűz és patak és gyertyafény,
és Krisztus megbocsát.

Zajosan ünneplik ANDREW-t

ALEZREDES: Na de most aztán valami vidámabbat kérünk! Mondjuk egy rock-and rollt. Amolyan Elvis Presley-félét!

A kis zenekar és a fiuk rákezdnek egy gyors számra.

PIP: Ezt most ne.

ALEZREDES: Dehogynem, nagyon jó szám ez, csak szórakozzatok.

PIP: NE énekeljeteK, fiuk, Hallgassat k rám, ne énekeljeteK.

WILFŐ Mit beszélsz - mire jó ez?

ALEZREDES: Nézd csak, nézd csak. Tessék. Most elemükben vannak.

PIP: Hát nem látjátok, hogy mit akar? Hogy mit gondol rólatok?

ALEZREDES: Fölöntöttek a garatra, és most jól érzik magukat.

PIP: Nézzétek az önelégült mosolyát.

ALEZREDES: Hazánk reménysége. A nemzetfenntartó elem. Isznak és ordibálnak.

PIP: Micsoda mocsárba vezényel benneteketm gondolkodás nélkül utánamentek.

ALEZREDES: Brávó, brávó! Ez aztán a nóta! Mulassatok - ünnepe-
lünk ma, s én azt akarom, hogy mindenki nevessen. Azt akarom
hogy minden emberen nevessen.

Hangos sláger. PIP odaszalad a gitárosához, és valamit sud neki. A fiu először tiltakozik, majd vonakodva, de mégis rágyujt "Az ökörszem" című forradalmi parasztdalra. A fiuk lassan csatlakoznak - szinte fenyegetik a tiszteket.

UJONCOK /Együtt/:

"Hová siettek?" - szólt Mildernek Malder

"Titok ez" - szólt Festle-nek Fose az uton.

"A rengetegbe" - szólt Vörösorru John

"A rengetekbe" - szólt Vörösorru John

"Ott mit csináltak?" - szólt Mildernek Malder

"Titok ez" - szólt Festle-nek Fose az uton.

"Ökörszemét lövünk" - szólt Vörösorru John

"Ökörszemét lövünk" - szólt Vörösorru John.

"Hogy lövitek meg?" - szólt Mildernek Malder

"Titok ez" - szólt Festle-nek Fose az uton.

"Van puskánk és agyunk" - szólt Vörösorru John

"Van puskánk és agyunk" - szólt Vörösorru John

"Hogy vágjátok fel?" - szólt Mildernek Malder

"Titok ez" - szólt Festle-nek Fose az uton

"Van sarlónk és fejszénk" - szólt Vörösorru John

"Van sarlónk és fejszénk" - szólt Vörösorru John.

"Hogy főzitek meg?" - szólt Mildernek Malder

"Titok ez" - szólt Festle-nek Fose az uton

"Fenenagy rézüstben" - szólt Vörösorru John

"Fenenagy rézüstben" - szólt Vörösorru John.

"Ki kapja a bordát?" - szólt Mildernek Malder

"Titok ez" - szólt Festle-nek Fose az uton

"Mind a szegényé" - szólt Vörösorru John

"Mind a szegényé" - szólt Vörösorru John.

ALEZREDES: No, nézzék csak a kis népvezért! Mi, Thompson?
Jöjjön csak ide. Lenne néhány szavam magához négyszemközt.
Vigyázz! Gombolja be a kabátját, szegje fel az állát, pi-
henj! Mért kezd ki velem, Thompson? Mi ugyanarról az oldal-
ról jöttünk, nemde? Nem értem, miért csinálja, fiam. És hoz-
zá milyen szentelen, Feltett szándékom, hogy irok az édes-
apjának.

PIP: Csak tessék, alezredes ur.

ALEZREDES: Ugyan, ugyan. Figyeljen rám, dián. Ha az apjával akar szembeszállni, az ellen semmi kifogason. Mindnyájan szemben állunk az apánkkal, és ha vele verekszünk, nekinegyünk az életelveinek is. Igazam van? Persze, hogy igazam van. Én megértem magát, fiám, ne higgye, hogy nem érzem át a gondjait. De ritka es t, hogy a ha a fajtája ujonckiképzésre kerül - ezért nekünk szükségünk van magára. Kössünk hát fegyverszünetet a kiképzése idejé e. Tessék, fiám. Feleljen az ajánlatomra. Lábhoz tett fegyverrel várom-

PIP: LÁbhoz tett fegyverrel?

ALEZREDES: Nagyon jól érti, hogy mire célzok.

Az Alezredes és a tisztek kimennek.

HILL: Na, te szépen válaszolgattál, mondhatom. Ha valamiért kezdik a szakaszunkat, vagy véletlenül lezuhanunk egy géppel miattad....

PIP: Ne aggódjon, tizedes. Nem lesz semmi baj.

CHAS: Egy szót sem értek az egészből. Mi történt?

MOSOLYGÓ: Hát ezt a bulit jól agyoncsapták. Gyerünk vissza a barakkba. Van egy pakli kártyán, vágódjunk haza és játszunk.

Chas: /PIP-hez/: Ennek aztán beszélhetünk. Annyi, mint a falra hányt borsó.

Nyolcadik jelenet

A kantinban

PIP: Ellenségeid vannak, Charlie fiám. Az embernek meg kell ismernie az ellenségeit.

A többiek már elmentek.

CHAS: Ellenség? Tudom én, ki az ellenségem. Néha az az ellenség, akit szerez az ember.

PIP: Na és ezt hogy gondold?

CHAS: Nem olyan ravaszul, mint te.

PIP: Ejnye, öregem, csak nem fogjuk végigvesztekedni a kiképzési időt? Ha a beszéded idegesít, oda se figyelj

CHAS: Te csak beszélsz, észre se ve zed, hogy embereket sértesz meg vele.

PIP: Csakugyan? Pedig eszem ágában sincs.

CHAS: És néha még a hangod is olya, meg a modorod, hogy az ember a legszivesebben a fejedhez vágja valamit.

PIP: Az előbb olyan ellenséget emlegettél, akit szeret az ember.

CHAS: Zavarba jöttél.

PIP: Mert azt mondtad, hogy

CHAS: Még én is zavarba hozhatlak?

PIP: ...az az ellenség, akit szeret az ember.

CHAS: Én csak annyit mondtam, hogy néha. Az egész más.Fura, hogy nem látod a különbséget.

PIP: Csak folytasd.

CHAS: Mit?

PIP: Hogy mi van emögött.

CHAS: Mi mögött?

PIP: Amit az inént mondtál.

CHAS: Mondtam, hát mondtam. Nincs mögötte semmi.

PIP: Aha....

CHAS: Hát mégis zavarba hoztalak?

PIP: Egy kicsit. Mondd, Charles, te egyetlen gyerek vagy?

CHAS: Hat testvérem van. Hát neked?

Pip: Négy.

CHAS: Az előbb úgy értettem, hogy vannak emberek, akik tele vannak jó szándékkal, de aztán pont a visszajárá fordul az egész.

PIP: A szavaidat másképp is lehet értelmezni.

CHAS: Hát az igaz. Minden szó sokfélét jelent.

PIP: Ugy bizony, Charles.

CHAS: De tényleg.

PIP: Ühüm. Nem is tudom, miért kezdtük ezt a veszekedést.

CHAS: Hát te azt mondtad, az ember ismerje meg az ellenségeit, erre én...

PIP: Persze, persze.

CHAS: Na tessék, most már nem is érdekel az egész. Elkezdünk beszélgetni, és te rögtön unatkozol.

PIP: Na bántsz már, Charles.

CHAS: Charlie.

PIP: Én ugyan nem szólítalak Charlie-nak. Olyan nevetséges név.

CHAS: Ezt meg miért mondtad? Kifigurázod a nevedet. Legalább a nevedet hagytad volna békén. Én szeretem, ha Charlie-nak hívnak. Nyugodtan a szádra vehetted volna. De nem. Neki kritizálni kell.

PIP: Hát jó, legyen Charlie. Charlie! Ha azt se bánod, hogy Charlie-nak hívnak, sohase fog semmi sem bántani.

CHAS: Milyen beképzelt papas vagy. Hogy lehetsz ilyen szegénytelenül beképzelt?

PIP: Nem vagyok beképzelt, Charles, az nagyon is ki polgári dolog. Öntelt, parvenü, az esetleg, de beképzelt... nagyon is közönséges szó. Tudod mit: hazug fráter is vagyok.

CHAS: Hazug?

PIP: Igen. Nincs négy testvérem. Egyetlen gyerek vagyok.

CHAS: Én is.

PIP: Te? Gondolhattam volna Szegény, öreg Charlie! Rémes dolog. Mindig megpróbálsz letagadni?

CHAS: Igen.

PIP: Pedig úgy se lehet.

CHAS: Nem. De hiszen mind a ketten ugyanazt hazudtuk. Te mihez kezdesz, ha kiengednek a táborból?

PIP: Mikor is lesz kimenőnk?

CHAS: Pénteken.

PIP: Hát, gondolom, bemegyek a vársoba, talán moziba is.

CHAS: Veled mehetek?

PIP: Magától értedik.

CHAS: Magától értetődik, mondja ő! Közben elátkozod meg a nagymamát is.

PIP: Dehisz megmondtam, hogy eljöhetsz velem.

CHAS: Aha! És közben majd kiugrasz a bőrödből örömdben.

PIP: Miért, mit akarsz tőlen?

CHAS: Hát nem látod?

PIP: Na most már hagyjál békén.

CHAS: Bocsánatot kérek, mindent visszavonok. Eljövök veled, kösz. /Szűn t/ Gondolod, ha több iskolám lenne, könnyebben boldogulnánk egymással?

PIP: Hogyan egy egymással?

CHAS: Várjál, mindjárt elmagyarázom.

PIP: Öregem, azért olyan jóba még nem vagyunk.

CHAS: De hát várj, majd mindjárt....

PIP: Ne nyafogj.

CHAS: Nem hagysz kibeszélni....

PIP: Olyan vagy, milyen, Ne nyafogj.

CHAS: De hát az Isten akárhová tegye... hagyd végre, hogy kibeszéljem magam? Sose figyelsz másra. Soha.

PIP: Nagyon sajnálom, de...

CHAS: Sajnálhatod is.

PIP: Figyelet.

CHAS: Most már elnehetsz a fenébe.

PIP: Bocsánatot kérek, visszavonom. Nem orditok. Figyelek.

CHAS: Én nem azt mondtam, hogy én úgy gondolom, hogy könnyebben kijönnénk egymással. ha több iskolám lenne - én azt mondtam te úgy gondold. Épp azt akartam mondani, hogy neked egyáltalában nem az a véleményem, de erre te közbevágysz, és felmászol a falra.

PIP: Mert eszembe jutott... n mindegy, hagyjuk. Neked van igazad, Charles. Minek is akarnál egyetemre menni?

CHAS: Egy csomó adatot nagoltatnak be az emberrel, ennyi az
örész.

PIP: Ugyanigy vagyok én a fizikai munkával. Egy csomó entelek-
tuel meg művész ugy odavan a kétkezi munkaért. De én, megmond-
hatom, engem nem érdekel. Egy csöppet sem lelkesit a kérges te-
nyér meg a munka nemes szennye.

CHAS: Engem nem érdekelnek az adatok.

PIP: HÁT Az igaz, elég unalmas, gépies, megalázó dolog a nago-
lás.

CHAS: Az intelligencia számít, nem a tudás. Megehetik az egye-
teneiteket meg a műveltségeket. Kit érdekel, hogy ki építette
Rónát?

PIP: Ház ezért ment Van Gogh a bányászok közé, Hemingway meg
vadászni.

Chas: Ha én is min ent b. bifláznék, attól még nem lenne könny-
gyebb.

PIP: Uristen, hogy utálok én azokat, akik mindenáron maguk is
munkások akarnak lenni!

CHAS: Én viszont ism rtem egy illetőt, aki keménykalapot hor-
dott, mert az hitte, ugy diplomásnak nézik.

PIP: Még hogy a munka nemesit!

CHAS: ... attól még igazán nem lenne könnyebb...

PIP: Hogy a munka felelő!

CHAS: ... mi attól még nem fogjuk egymást megérteni soha....
/Mosolyognak/

Kilencedik jelenet

A barakkban

MOSOLYGÓ: Mit játsszunk? Póker, huszonegy?

WILFE: A magam részéről én lefekszem.

MOSOLYGÓ: Hajcsi, hajcsi, álmos a kisbaba.

WILFE: Hát csak csináld, h olyan stramm fiu vagy.

CANNIBAL: Na mi az titeket is kikészítettek?

MOSOLYGÓ: Elegünk van. Játsszol velem pókert?

DIEKEY: Rád jött végre a világfájdalom? Légy üdvöz a többi ló-
gós között!

Belép HILL

HILL: Na, finom kis szakaszom van, meg vagyok én áldva veletek.

GINGER: Maga is tudja, tizedes ur, hogy a gyakorlatóteren megálljuk a helyünket.

DODGER: A többi meg nem számít, igaz-e, tizedes ur?

HILL: Az én kis fiaim - még ti is benne vagytok a pácban.

MOSOLYGÓ: Egy parti pókert, tizedes ur?

HILL: Most még egy szót sem szólok, mert holnapután hazamentek, de ha visszajöttek, puskagyakorlat és szuronyroham lesz, az pedig kemény meló, és ha egy is lusta lesz, figyelmeztetek mindenkit, nincs többé aranyélet! Lesz itt olyan sistersgő fegyelem, hogy megemlegetitek!

DODGER: Játsszon nekünk valamit, tizedes ur.

HILL: Nem érdemelitek meg a muzsikát. Egy kiadós rugást érdekeltek. Oda, ahol nem fészkel az agy.

CHARLES, MOSOLYGÓ, PIP és DICKY 1 ül kártyázni. A többiek az ágyra heverednek, HILL szájharmonikázik.

GINGER: Óriási odakint a holdvilág. Láttad, Dodger? Hatalmas vörös udvara van.

DODGER: Meg a szél is megindult. Kinek kell csokoládé? A nagybátyámnak cukorüzlete van. /Egy marék csokoládét vesz elő/Mondd te minek jelentkezel kiképzés után?

GINGER: Gépkocsizónak. Megfizettetem én ezzel a bandával, hogy elszipkáztak a civil életből. Vezetni! Az ám! Amióta az eszemet tudom, mindig söfőr akartam lenni. Ülök egy hattonnás teherautón, a kormány mögött, azzal furikázok - bzzzz -, mindig arról álmodok. Azt álmodom, hogy kocsiban ülök, én vezetem, de nincs jogosítványom. Igaz, hogy soha életemben még nem vezettem kocsit, de valahogy olyan könnyen megv, pedig nincs jogosítványom. A rendőrök meg üldöznek - mindig ugyanazt álmodom. Nincs jogosítványom, de én vezetem a kocsit, és a hekusok ott vannak a nyomomban. Miről fogok álmodni, ha már meglesz a sofőrvizsgám, azt csak a jóisten tudja,

DODGER: Akkor semmiről. Ez csak logikus: ha megkapod amit akarsz - minek az álom? Ki iszik teát? Ginger, fiam, csinálj kis teát a kályhán, eszünk hozzá kekszet.

CANNIBAL: Az álom, gyerekek, az valóság. Lehet, hogy valószínűtlent álmodik az ember, de mégis valóság. Egyszer azt álmodtam, hogy a nőm ringyó, s amikor másnap alaposan végignéztem, rájöttem, hogy igazam van. Rögtön ott is hagytam.

DODGER: Az olyan nagy baj, ha valaki ringyó? Kinek van rájuk szüksége, ha nem nekünk? Legfeljebb államosítani kéne őket, klubokba tömöríteni szegény kis nyavalyás macskákat.

WILFE: Itt most már mindenki elhülyült? Ebbe bele kell betegedni. A nyolcheti kiképzésbe, a két év katonaságba, a gyári melóba - mindenbe. Az embernek a bele is kifordul. BETEG VAGYOK ANYÁM, A BELEM KIFORDUL! De még ő sem hallja meg, mert töksüket szegény.

Szünet. Szájharmonika szól. A barakkban emelkedett a hangulat.

CANNIBAL: Én legszívesebben a radarhoz kerülnék. Gombok, képernyő, csavarok... az ember mindent megtanul a csillagokról, meg a világürről.

DICKEY: Az nem radar, hanem asztronómia, édes barátom. A menynek telefonkönyve. Radar! Az meg a hanghullámok titkos száma. Ahhoz már sokkal nagyobb tudás kell.....Arra pedig nem vagy alkalmas, édes fiam, Cannibal, sem elég rámenős, és nincs meg hozzá a képzettséged. De én, engem nyugodtan odarakhatnának a radarhoz, nekem van hozzá sütnivalóm.

MOSOLYGÓ: Én azt hiszem, a rádiósokhoz megyek. Irányítani a repülőgépeket. Perétor hívja D 17-est, tiszta a vétel, tiszta vétel - adás vége. D 17, repülőellenőrzés, operációvétél, lökhajtásosok felszállni. Ismétlem: felszállni, rögtön kényszerleszállás, ráfőra felkészülni. Ti-ti-ti-tá-tá, adás vége... Kitanuljuk a szakmát, aztán megyünk a fracba.

Szünet.

ANDREW: Egész rendes társaság vagyunk mi így együtt. Nem is bánom már, hogy ide kerültünk. A jó öreg tizedes a szájharmonikájával, meg az egész.... egyszóval jó fiuk vagytok, szeretlek benneteket.

Szünet. Szájharmonika. Jó hangulat.

GINGER: Elfogyott a koksz - nem forr fel a teavíz.

PIP: Akkor lopunk egy kicsit.

DICKEY: Micsoda?

PIP: Ugye tizedes ur, maga nem bánja? Egy kis éjszakai rajtaütés.

HILL: Azt hiszi, bejut a szenesudvarba? Soha, én mondom, soha. Drótkerítés van körülötte, az ajtajában meg őr.

PIP: Megfelelő haditervet kell kidolgoznunk.

CHAS: Hagyd el, Pip, nemsokára takarodó.

PIP: Azt hiszed, nem járunk túl az őrség eszén?

DODGER: Fogadok, hogy nem. Értik a dolgukat, kisapám, ez még a te nagy eszednek is sok.

PIP: Ha egy kanna kokszot se tudsz szerezni tőlük, megérdemled, hogy két évig itt rohadj.

HILL: Azt hiszi, nem látom, micsoda maga, Thompson? Provokátor.

WILFE: Részemről benne vagyok - mi a terv?

GINGER: Lyukat vágunk a drótkerítésen és bemászunk.

PPP: Nem jó. Nem hagyhatunk nyomot magunk után.

ANDREW: Mibe rakjuk a kokszot?

DICKEY: Vödörbe.

DODGER: Tul nagy zajt csap.

PIP: Zsákot rakunk a fenekére. Milyen magas a kerítés?

HILL: Vagy hat láb. Létra kell hozzá.

WILFE: Azt meg a tüzoltóraktárból szerzünk.

CANNIBAL: És ha közben tűz üt ki?

WILFE: Lagfeljebb porig ég a tábor.

PIP: Nem kell kockázatot vállalni. Utóképesen, pontosan, de emberségesen. Nélkülözhetetlen az abszolút hatalomhoz. Nekünk pedig az kell - abszolút siker, semmi kockázat. Tehát: koksz

tíz percen belül, senkit se kapnak el, és rajtunk kívül nem tud róla senki. Rám bizzátok?

Tizedik jelenet.

A szenesudvar; négyszögletű tér, dróthálóval bekerítve. Az ŐR körbejárja a kerítést. A fiúk árnyékban

PIP: Figye! Jétek: lassan teszi meg a kört. Minden egyes kerülőre három mozzanatot végzünk, csak a végén kell sietnünk. Az első három mozzanatot végrehajtjuk, mikor az Őr eltűnik az első sarok mögött, de még mielőtt a harmadikhoz ér. Ha esetleg visszafordul vagy gyorsabban jár, vagy akármit csinál, aminek következtében egyikünk lebukik, akkor mindnyájan - értitek? mindnyájan! - előtűnünk a sötétségből, és ahányan vagyunk annyifelé futunk. Fannyi embert nem tud üldözni. Helyes? /Mind el/

GINGER odarohan a drótkerítéshez, és egy széket tesz elé, majd a színpad másik oldalára rohan. PIP a székhöz fut, felugrik rá, és átdobja magát a kerítésen. DODGER Futólépésben elveszi a széket, és GINGER után ered. Ekkor megjelenik az ŐR, megkerüli a sarkot. DODGER Visszaszalad, odateszi a széket. WILFE odafut a székhöz. kezében egy másik szék; felugrik az elsőre, a másodikat a kerítésen át leadja PIP-nek. Elrohan. DODGER odafut, elveszi a széket. Az ŐR megint felbukkan, majd eltűnik. DODGER megint hozza a széket. ANDREW két vödörrel odafut, felugrik a székre, és a vödröket leadja PIP-nek. GINGER berohan, elveszi a széket. Feltűnik az ŐR, továbbmegy. Ugyanilyen eljárással kerül vissza a két vödör, tele koksszal. Az utolsó mozzanat: PIP visszaugrik a kerítésen, a túloldalon hagyja a széket. GINGER és DODGER két zsámolyt hoz, egymásra állítják, DICKEY a tetejébe áll, felhuzza a széket, odadobja ANDREW-nak. DODGER és GINGER futólépésben kiviszi a két zsámolyt. Az ŐR ismét megjelenik, majd továbbmegy. A jelenet olyan csendes, pontos, lélegzetállító, amennyire lehet - s igazából nagyon mulatságos

Tizenegyedik jelenet

A barakkban

Harmonikaszó. DODGER teát tölt, isznak, eszenk, Csönd

DICKEY: Hát igen. Az eredmény kielégítő. Sőt. Pedig megesküdtem volna rá, hogy nem sikerül.

CHAS: Nem is sikerült volna Pip nélkül.

DICKEY: Lehetséges, hogy ifju barátom, Charles, a bálványimádás félreismerhetetlen jeleit produkálja?

CHAS: Míndjárt produkálok egy-két kék-zöld foltot a pofádon.

DICKEY: Az az érzésem, bimbózo szerelemnek lehetünk tanui....

CHAS: Csak ezért, mert megbecsülöm valakiben a hidegvért? Te becsavarodtál?

DICKEY: Dehogy, fiacskám, nincs az én lelki egyensúlyommal semmi baj - inkább a tiédet félted. Először belekötsz ebbe a Thompsonba, most meg nem tudod levenni róla a szemed.

PIP: Ugyan, Dickey, szállj le róla.

DICKEY: Mindamellet a véleményem pontos, úgybár, Lord Thompson?

PIP: Nincs id neked véleményed. Dickey, csak a másokéból élsz.

DICKEY: Te bezzeg nagyon okos fiu vagy, mi?

CHAS: Az bizony. Nagyon okos.

DICKEY: Akkor feladnék egy kérd st. Pip nagy esze nélkül vajon loptunk volna kokszot?

HILL : A vezetőkre mind g szükség van.

PIP: Míndig

HILL: Miért, talán nincs szükség vezetőkre?

PIP: Mindig, mindig.

HILL: Ahogy mondtam, mindig.

PIP: Mindig, mindig, mindig! Az ükapátok kijelentette, hogy lovakra mindig szükség lesz, hogy rabszolgák mindig lesznek, a nagypátok úgy vélekedett, hogy mindig lesz szegénység, az apátok meg azt mondta, hogy mindig lesznek háborúk. Ahánvszor azt mondjátok "mindig" - a világ kettőt lép hátra, és abbahagyja a fejtörést. És így lesz ez még. Uristen, így lesz még---

WILFE: Nyugi, nyugi, bajtársam.

GINGER: Hé, Dodger! Gyere csak ki a barakk elé. Láttál te már ekkora holdudvart? Nézz oda.

Dodger: Fagyni f g.

ANDREW: Ez éccakának éjjelén
minden éjjelén
tűz és patak és gyertyafény,
és Krisztus megbocsát.

Lassu függöny

M Á S O D I K F E L V O N Á S

Első jelenet

A barakk. Hajnali sötétség. Belép az éjszakai ŐR

ŐR: Ébresztő, fel! Megjött a reggel, szakálla volt kender -
gyerünk, gyerünk, Rifelé! /Az egyik fiuról lerántja a kakarót/ Elmúlt a karácsony, kezdődik a munka! /Kimegy/

A fiuk nyögnek, mocorognak, aztán megint csönd. Belépp HILL.
Szünet

HILL: Elmúlt a karácsony- mondá ő. Kész, vége, befejeztetett.
Hazajöttek az én drága gyermekeim, megint együtt a család -
és ma puskagyakorlat lesz. Puskagyakorlat és szigorú fegyelem.
Ellustultatok. Mondtam én maguknak jó előre, hogy eljön ez a

nap. El is jött bizony, itt az ítélet napja. Különösen maga MOSOLYGÓ - maga külön kifogja ma az ítélet napját. Maguk se lesznek elfelejtve, WILFE Seaford és Archie Cannibal repülők. A repülés dicső történetében nem volt még ilyen helyre szakasz amelyet én csinállok magukból - mert csinállok, arraakár mérget vehetnek. Hanem maga, Thompson repülő, mafa még nekem is tul okos. Kikezdett az alezredessel, kikezdett a tábor valamennyi túsztjével - most aztán köpik mind a tenyerüket. Lesz nagának itt olyan sistergő ténec, ha egyszer elhuzzák a nőjét, csak győzze szaporázni. Hát azt mondom, jobb lesz, ha tartja a száját. Tudom, amit tudok - én figyelmeztettem. Hát csak tartsa a száját. ELMULT A KARÁCSONY! /Kimegy/

WILFE: Elmult a karácsony - ezt maguk is tudjuk. Pattanj, MOSOLYGÓ, mert valamennyiünket lecsukatnak.

MOSOLYGÓ: Hagyjál békén.

WILFE: Pattanj fel az ágyról - velem nem fognak kitolni miattad. Pattanj, mert rád borítom az egésztestet.

MOSOLYGÓ nem felel, WOLFE kiforgatja az ágból. MOSOLYGÓ felkászalódik, nekitámad, WILFE-nek - a többiek szétválasztják őket.

ANDREW: Hagyjátok abba, vagy mindkettőtöket leütlek.

DICKEY: Allat az emberben. Tömény megnyilatkozása kora reggel. Borzasztó reggel, gyermekeim, borzasztó viselkedés, tömény, borzasztó élet.

CANNIBAL: Te pedig kivételesen befoghatod a tömény pofádat. Az idegeimre mérsz.

DICKEY: Bal lábaddal Keltél, fiaaskám?

CANNIBAL: Még egy szó és elintézzlek.

HILL lép be a puskákkal

HILL: Gyerünk fiúk, elkapni! Ne markoljátok, ne dobáljátok, és főként el ne veszítsétek. Reggeli után kezdünk szórakozni velük, s úgy rákapatlak a puskára, hogy a végén akkor lesztek csak boldogok, ha még az ágyba is magatokk l viszitek.

Kimegy. Abban a pillanatban a fiúk a puskákkal indiánosdit kezdenek játszani, az agyak mögé bujnak, a földön kusznak, egymásra tüzelnek: 'PIFF-PAFF'. Belép HILL,

Aki még egyszer alkattintja a ravaszt, azt kinyújtóztatom.

/MOSOLYGÓ véletlenül kattant a puskájával/ Esküszöm, álmaimban se kívánhattam volna jobbat, mint hogy maga legyen az, aki el-kattintja.

MOSOLYGÓ: Véletlen volt, tizedes ur.

HILL: Neked véletlenül nekem szerencse. Felíratlak, MOSOLYGÓ, egy kis büntetés, néhány napi sötétzárka, kezdetnek elég az.

PIP: Miért nem büntet meg mindnyájunkat, tizedes ur?

HILL: MAGA CSAK TARTSA A SZAJÁT! Magát figyelmeztettem. Mindnyájukat figyelmeztettem. Vége a viccnek, elég a nevetésből. Most gyerünk gyorsan készülődni. /Kimegy/

DODGER: Volt egy tanítónk, az, ha valami vicceset mondott, mindig megnézte az óráját, hogy ne nevéssük túl soká.

HILL: /benéz/ Na gyerünk, futólépés, az egész.

Második jelenet

A gyakorlótér

A katonák hármás sorokban

HILL: Az első dolog, hogy nem szabad félni tőle. Ez nem kapavél, nem sült el, ha rendesen bántok vele. /Csak egy fiú nevet/ Tudom, fiúk, hogy tetszik maguknak a puska. Az ember egészen másképp érzi magát puskával a kézben: győzedelmes hősnek, ugye? Szeretnének hazaszaladni, hogy megmutassák a babájuknak. Ugye! Pedig ez nem játék, fiúk - a puskával embert lehet ölni. Ölni, értik? Most jöttetek a pelenkából, talán nem is értitek, mit jelent ez a szó: ölni. Annyit jelent, hogy titeket is megölhetnek. Ugye? Ez sose jutott az eszükbe. A golyó becsapódik az eleven husba, és kiveri magukból a szuszt. Tessék elképzelni: hal-dokolnak. Tudják, hogy ütött az utolsó órájuk, érzik a lyukat a hasukban, a fejük kóvályok, érzik, ahogy elfolyik a forró vérük, s egyszerre csak nem kapnak levegőt. Lélegezni szeretnének, de nem tudnak, és a testük, amivel úgy bántak eddig, ahogy akartak, egyszerre nem engedelmeskedik, és fel se tudják fogni, hogy miért. Rámültek, tehetetlenek, mint amikor álmban zuhan az ember, csak hogy a halál nem álom, hisz nagyon is tudják, tudják, igen jól tudják, hogy utoljára látnak mindent és nincs mit tenni, mert meghalnak. Hát ilyen az a puska. Tehát

meg ne lássam, hogy bárki is ráfogja a másokra - akár töltve van a fegyver, akár nincs. Nomármost. Tessék csak megfogni azt a puskát a cső alatt, kissé kitámasztják jobbra előre, a puska tusát pedig jól odaszorítják a lábukhoz... ugy... előre-nézz, egyenesen... pihenj! - ha pedig vi-gyázzt vezénvelek, akkor egy gyönyörű mozdulattal magukhoz szorítják azt a fegyvert egyezerré az egész. Ugy. Vigyázz! Egyszerre mozdulunk, szorosan fogjuk. Aki pedig elejti, azt utána taposom a földre. Szakasz, vi-gyázz!

MOSOLYGÓ elejti a puskát

HILL: Otthagyja a földön! Mosolygó, maga szentelen, szerencsétlen félkegyelmű. Nem halotta, mit mondtam? Hát maga teljesen süket? Semmi se megy bele az elszarusodott koponyájába? Nézzen végig magán. Trotтли! A gombjai, a cipője, a ruhája - nézze csak meg. Maga egy törfej. Taplóbélű tökføj. Mi van magában a csont meg az izmok helyén? Mi tartja m gát össze? Mint egy vén zsidó - és tudja mi történik a zsidóval? Viszik a gaskamraba. Most pedig fölcsipni a fegyvert. Szakasz, vigyázz!

MIND: Egy!

HILL: Most megtanuljuk, hogy tesszük súlyba a fegyvert három mozdulattal. Figyeljenek engem, csinálják, amit én csinállok, nehogy összezavarják. Lassan mutatom, és eltulzom a mozdulatokat. Fegyvert VÁLLRA! Egy-két, egy-két, egy. Fegyvert SÜLYBA! Egy-két, egy-két, egy. Még egyszer. /Megismétli a mozdulatot/ Most pedig maguk csinálják. Szakasz, fegyvert VÁLLRA!

MIND: Egy-két, egy-két, egy.

HILL: Fegyvert SÜLYBA!

MIND: Egy-két, egy-két, egy.

HILL megismétli a mozdulatot. Utána

HILL: Mosolygó, ez nem megy. Fegyvert VÁLLRA! Mosolygó, egy lépést előre, a többiek hátra árc! Futólépésben indulj.

A szakasz futólépésben el, kivéve MOSOLYGÓ-t. Az órszoba fala a szín sarkán be, ahogy a szín átvált...

Harmadik jelenet
az órszobára. MOSOLYGÓ sulyban tartott fegyverrel. Belép HILL
és két másik tizedes

ELSŐ TIZEDES: Ez az?

HILL: Ez.

MÁSODIK TIZEDES: Hogy hívják?

MOSOLYGÓ: Mosolygó.

MÁSODIK TIZEDES: A nevét kérdeztem.

MOSOLYGÓ: Washington 279, tizedes ur.

ELSŐ TIZEDES: Washingtonnak hívják? Akkor nem szabad hazudnia, hehe. Tehát mondja meg igaz szívére, szép asszony a mamája? Szép? Feleljen, fiam, hadd hallom. Nem tudja, hogy égbekiálltá szemtelenség, ha nem felelünk egy tisztessel? Ebből legalább hat nap sötétzárka lesz! Feleljen fiam.

MOSOLYGÓ: Igen, szép.

ELSŐ TIZEDES: Láttá levetkőzve is? Mi? Láttá meztelenül a mamáját? Láttá vagy nem láttá?

MÁSODIK TIZEDES: Törölje le a vigyort a pofájáról, fiam.

MOSOLYGÓ: Én nem vigyorgok, tizedes ur. Én így születtem.

ELSŐ TIZEDES: Felel egy tisztessel. Kilenc nap sötétzárka.

HILL: Na, jól van, Mosolygó. Fegyvert lábhoz! Fegyvert sulyba! Fegyvert lábhoz! Fegyvert sulyba! Fegyvert sulyba! Fegyvert sulyba!

A két TIZEDES körbejárja a fiut.

ELSŐ TIZEDES: Tökfej vagy, mosolygó.

MÁSODIK TIZEDES: Rongy fráter.

ELSŐ TIZEDES: És ügyetlen, kisfiam.

MÁSODIK TIZEDES: Sammirekellő. A légierő szégyene.

ELSŐ TIZEDES: Az anyja hiába hordta ki.

MÁSODIK TIZEDES: Apja pedig óriási bakot lőtt.

ELSŐ TIZEDES: Maga egészben egy baklövés, Mosolygó.

MÁSODIK TIZEDES: De mekkora!

ELSŐ TIZEDES: A királynő nem szereti a baklövést a légierőnél.

MÁSODIK TIZELES: A királynőnek derék emberek kellenek, akikben megbízhat.

ELSO TIZEDES: Pihenj, fiacskám. Most ne moccanj. Csöndben, fiacskám. Némán és csöndben.

HILL: Na, mára elég lesz. Ez volt az első lecke. Holnap folytatjuk. Megtörjük egy kicsit, MOSolygó. Megtörjük, mert az a dolgunk. És ezt jól vésd az emlékezetedbe. Balra ÁT! Félóra helybenjárás: bal-jobb, bal-jobb, bal-jobb. És emlékezz arra, amit mondtam, MOSolygó. /Kimegy/

Negyedik jelenet

Az ALEZREDES irodája. Az asztal körül az ALEZREDES, az ŐRNAGY és a REPÜLŐOKTATÓ

ALEZREDES: Ne felejtsük el, hogy kivel van dolgunk, ezt egy percre se felejtsük. Világért sem akarok jogilag kényes helyzetbe kerülni - csak éppen be akarom törni a fiut.

REPÜLŐOKTATÓ: Betörni? Inkább magunkhoz édesgetni. Muló betegség ez; megvan a természetes, rövid lefolyása.

ALEZREDES: Kis hülye. Az elégedetlenség csiráit hinti el félművelt bakák között; azt hiszi, megértik, amit magyaráz nekik.

ŐRNAGY: Csak nyájasan Sid; ha dühöngünk, annál jobban megköti magát.

REPÜLŐOKTATÓ: Bizza rám, alezredes ur. Azt hiszem értem a módját: ismerem a fiu fajtáját.

ALEZREDES: Én is ismerem. De még mennyire ismerem. Ismerem én mindahányat, be is törtem mindahányat.

HILL bevezényli PI-et a szobába

PIP: Hivatott, alezredes ur.

ALEZREDES: Kapja le a sapkáját, Thompson, a mindenit magának... le a sapkát, ha tisztten beszél.

ŐRNAGY: Üljön le kérem, Thompson, üljön le, helyezze magát kényelembe; egy kis csevegés, csupán erről van szó.

ALEZREDES: A kiképzésnek lassan vége, és mi aggodunk magáért. Hova küldjük?! Most kell eldöntenünk.

ÖRNAGY: Alezredes ur, ha megbocsát, talán helyesebb lenne úgy megfogalmazni, hogy a döntést a személyi ügyek osztálya hozza. Londonban, de a javaslatot mi tesszük meg, ez a helyes kifejezés, ugye? Mi vagyunk a helyszínen, mi tesszünk javaslatot.

REFÜLÓOKTATÓ: A kérvényében olvassuk, Thompson, hogy tisztiszolgának jelentkezik. Különös óhaj.

ALEZREDES: Marha egy óhaj a maga eszével, külsejével, származásával - kész pervazítás.

ÖRNAGY: Mondja, fiam, tudja maga egyáltalán, mit jelent az, ha valaki tisztiszolga?

ALEZREDES: Mindent és semmit a Isten ellen való véték, én mondom.

ÖRNAGY: Mindent - mosogatástól latrinatisztításig, krumplipucolástól szénlapátolásig.

Szünet

REFÜLÓOKTATÓ: Ide figyeljen, Pip.... engedelmével, alezredes ur.

ALEZREDES: Tessék, tessék, csak rajta.

REFÜLÓOKTATÓ: Ne kerteljünk. Csaknem egykorúak vagyunk, ugyanahhoz az osztályhoz tartozunk, hagyjuk hát a formáságokat. A légierőnél nem lehet folytatni a családi perpatvart. Ez nem középiskola, itt embert nevelünk a kamaszokból, ezt elhiheti nekem. Ne kényszerítsen arra, hogy felsoroljam erényeit és jó tulajdonságait. Mi nem hizelgünk, de ne is essünk az álszerénység hibájába - remélem, nyílt kártyákkal játszhatunk, maga is, mi is. Uristen, ha arra gondolok, hogy igyekeztem én kibujni az alól, hogy idekerüljek - két évet elpocsékolok az életemből, úgy éreztem. Hanem az igazi időpocséklás az, amit maga csinál. Ugyan, öregem, ha a magunkfajta nincs a tisztikarban, gondolja csak el, miféle szemét népség kerül be helyettük. Csacsi, gyerekes magatartás ez, Pip - nézzenek oda, hogy duzzog! Elmenni pucernak! Olyan nagyon szivügye a mosogatás?

PIP: Lehet, hogy ez nálam csak ürügy, mert ki akarok bujni a felelőség alól.

REFÜLÓOKTATÓ: Maga? Ugyan, ugyan, Pip. Inkább arról lehet szó, hogy valamit be akar bizonyítani saját magának. Miért nem beszél velünk őszintén?

PIP: Főhadnagy ur taktikája oly nyilvánvaló, kérem, legalább az intelligenciámat ne sértse. Nem vagyok köteles az indokaimat önök elé tárni.

ALEZREDES: Maga azt csinálja, amit mi parancsolunk.

REPÜLŐOKTATÓ: Ne beszéljünk kötelességről, igazán senki sem kényszeríti....

PIP: Nem óhajtok....

REPÜLŐOKTATÓ: Higgye el, senki sem kényszeríti...

PIP: Mondon, nem óhajtok...

REPÜLŐOKTATÓ: Igazán senki sem kényszeríti....

PIP: Nem óhajtok önöknek semmiféle magyarázattal szolgálni.

Szünet

ALEZREDES: Hill tizedes!

HILL: /belép/ Parancsára, alezredes ur!

ALEZREDES: A maga emberei elpuhult civilek. A színvonaluk alacsony, és én elégedetlen vagyok. Az én ezredemből senki se távozzhat, amíg nincs tökéletesen felkészülve, ezt maga jól tudja. Szedje őket ráncba, Hill tizedes, csuklóztassa őket egy kicsit, Hill tizedes. Nyomorult társaság. Nyomorult, semmirekellő puhányok.

HILL: Igenis, alezredes ur. /Kimegy a szobából/ Sorakozó, az egész!

A fiuk belépnek

Maguk elpuhult civilek. A színvonaluk alacsony, és én elégedetlen vagyok. Az én szakaszomból senki se távozzhat, amíg nincs tökéletesen felkészülve, ezt maguk is jól tudják. Nyomorult társaság. Nyomorult, semmirekellő puhányok, ráfér magukra egy kis csuklózás. Mindjárt kezdjük a gyakorlatot: futólépés.

Egy percig futólépés helyben, majd utána futólépésben ki. A szinpad másik oldalán tovább folyik az inkvizíció.

ALEZREDES: Tüssék, főhadnagy ur, folytassa.

REPÜLŐOKTATÓ: Nézze, Thompson, szeretnék egyetmást kérdezni magától. Szeretném, ha egyenesen válaszolna. Maga csakugyan tisztiszolga akar lenni?

PIP: Ugy van, főhadnagy ur.

REPÜLŐOKTATÓ: S nem gondolja, hogy a pusztán tény, a maga társadalmi rangját tekintve, kissé... leleplező? Hogy meglehetősen tüntető cselekedet?

PIP: Így is fel lehet fogni.

REPÜLŐOKTATÓ: Maga, úgy látszik, nagyon élvezi, hogy más osztály fiaival keveredhet. Kérdem én, miért? Serkenti ez valamire? Vagy a szokatlan élmény csábítja? Az újdonság ingere? Egy kis környezettanulmány?

PIP: É n nem környezettanulmányra jöttem, főhadnagy ur.

REPÜLŐOKTATÓ: Maga, úgy látszik, holmi büntudatérzéssel él, hogy kényelemben és gazdaságban nőtt fel; úgy érzi, vezekelnie kell érte.

PIP: Ma már nem divat emiatt hamut szórni a fejünkre, főhadnagy ur, nem gondolja?

REPÜLŐOKTATÓ: Hát persze, Thompson, persze. Akkor hát egyszerűen a társaságukat élvezi?

PIP: Én minden társaságban otthon vagyok.

REPÜLŐOKTATÓ: Csak a miénkben nem.

PIP: Bizonyos színvonalhoz azért ragaszkodják az ember.

REPÜLŐOKTATÓ: Rendkívül arcatlan válasz, Thompson - szinte azt mondhatnám, hisztérikus válasz - vakmerő fogalmazás, így is mondhatnám. De nézzen csak végig rajtunk - nem merevedtünk meg, nem vagyunk megsértve, senki sem küldi magát sötétzárkába, senki sem üti meg. Voltaképpen tudomást se vettünk róla. Nagy figyelemmel hallgatjuk, még azt is megengedjük, hogy mások meghallgassák, és nem vagyunk megsértve. Sőt, tapsolunk magának, dicsérjük a bátorságát, az idealizmusát, de valójában leperreg rőlünk az egész. Hallgatjuk magát, de meg nem halljuk, támogatjuk holott magához se érünk, helyeslünk, de nem cselekszünk. A türelmünk, Thompson, abból fakad, hogy nem vesszük tudomásul, amit nem akarunk. Ezek után is - tisztiszolga akar lenni, Thompson?

PIP: Fenntartom, azt, amit a kérvényemben irtam.

REPÜLŐOKTATÓ: Nem nem lesz ostoba, merev tiszt, a Brit Birodalom oszlopa - ebben a típusban már nem hisz senki. Finom lesz és okos, és tudni fogja, hogyan kell bánni a Pip Thompsonokkal akik a maguk helyébe lépnek. Véleményem szerint ez kedvére való feladat lesz.

PIP: Berántartom azt, amit a kérvényemben írtam. Önök pedig tetszésük szerint tehetnek javaslatot.

REPÜLŐOKTATÓ: Igen tisztí iskolára javasoljuk.

A tiszték kimennek. A szín átvált...

Ötödik jelenet

--- a gyakorlótérre

Főznán szalmabábú lóg; szuronygyakorlat

HILL: Ezen még a tisztéknek is át kell esni. Mindenkinek, mondom, mindenkinek tudnia kell, hogy döfünk le egy embert a szuronyal. Nem biztos, hogy valaha is sor kerül erre a sistergő nyavalyára, de kiképzés nincs szuronygyakorlat nélkül. Iszonyu dolog ez. Rohadt fegyver, és rohadt dolog így embert ölni. De hát vagy ti, vagy ő. Rohadt választás, de választani muszáj. Volt itt egyszer egy Hamlet nevű fiú, hát az sehogy se tudta elszánni magát. Lá is szurták. Hát én nem akarom, hogy maguk is úgy járjanak. Nahát akkor: a puskatust fogjuk, a csövét lelógatjuk - így. Előrehajolni, meggörnyedni, és lássam a pofájukon az iszonyu vigort. Amikor pedig elordítom magam, hogy ROHAM! - nekilódultok a vén szalmafigurának, és beleveritek és megforgatjátok a szuronyotokat, olyan gyűlölettel, ami csak belefér. És üvöltsetek hozzá. Üvöltsetek ki a tüdőtöket, mert az használ. Egy csapat üvöltő ember rémületet kelt az ellenségben, kurázsit a támadóban. Tehát hasznos. Kettős sorba felfelődni! Az első sor figyel - VI-L-GYAZZI! Futás, ordítás, döfés. /Először ő maga mutatja be, majd az emberek egyenként nekirohannak a szalmabábúnak, amíg PIP-re nem kerül a sor! Ő mozdulatlanul áll/ Azt mondtam, rohan Thompson. Ez magára is vonatkozik. Megbénult? Parancsot adtam. Futás, ordítás, döfés! Megtagadja az engedelmisséget? Thompson repülő, azt parancsoltam, hogy használja a szuronyát. Nyavalyás, bajkeverő, hosszú haju mézes nyelvű arisztokrata toknyos - majd megmutatom én magának! Hadbíróság elé állítom! Ott fog rohadni a légierő legsötétebb magánzárkájában! Köszönje meg a szerencsecsillagának

fiam, hogy nincs háború, mert akkor én a legnagyobb élvezettel puffantanám le magát. Megtagadja a parancsot? Jó. Sorakozzanak fel e mögött az ember mögött, tanukra lesz szükségem. Thompson repülő, őfelsége szolgálati szabályzata tizedik paragrafusának ötödik pontja alapján parancsot adok önnek, és figyelmeztetem, hogy a parancs megtagadása ugyanezen szolgálati szabályzat tizedik paragrafusának tizenhatodik pontja alá esik. Tehát, ha azt mondom: roham, látni akarom, hogy leereszti a fegyverét, előrerohan, és felnyársalja ezt a szalmabábut. Értette a parancsot?

PIP: Igenis, tizedes ur.

HILL: Jó. Most kiadom a parancsot. Várj: ki nyugodtan, és gondolkodjék rajt, ez csak gyakorlat, igazából senkinek sem esik bántódása. Tíz másodperc alatt től van rajta, ez a tanácsom. Szuronyroham! /Csend. Senki se mozdul/ Szakasz - fegyvert SÜLYBA! Thompson repülő, feljelentem magát, hogy az őfelsége kégierejének tisztése által kiadott parancsot nem teljesítette, és most már az Isten legyen magához irgalmas, fiam.

Velmennyien kimenetelnek, kivéve THOMPSON-t

Hatodik jelenet

Andrew lép be

ANDREW: Hülye vagy.

PIP: Ezt te mondod?

ANDREW: Mit gondolsz. kinek imponálsz?

PIP: Hát te is, Andrew:

ANDREW: Igen, én. Azt kérdezem tőled, ki a fenének akarsz imponálni? Mert nekem nem tudsz. És a fiúknak? Nekik se. Én figyellek, Pip - nem imponálsz te se nekem, se másnak.

PIP: Mondó, Andy, csakigyan azt hiszed, hogy jókedvemben csinállok magamból szenzációt? Nem, ezt nem hiheted. Most pedig hagyj magamra, kérlek. Problémáim vannak.

ANDREW: Senki se kért arra, hogy demonstrációt rendezz - miértünk.

PIP: No eredj szépen.

ANDREW: Senki se kért téged hősies pózokra.

PIP: Szállj le rólam, Andy. Mondtam, hogy problémáim vannak.

ANDREW: Nem bírom, hogy mártírkodsz, mert azt csinálod. És nem bírom, hogy szenvedni lássalak.

PIP: Nem szendedelek.

ANDREW: Kiborulok attól, hogy te mindig helyesen akarsz viselkedni.

PIP: Nem vagyok mártír.

ANDREW: Az öntelt beképzeltséged, azt se lehet kibírni. Honnan tudod, hogy neked van igazad? A fene egyen meg, hogy mersz úgy viselkedni, mintha mindig tudnád, mi a jó, mi a rossz?

PIP: NE kinezd már.

ANDREW: Segíteni akarsz rajtad, te agyalágyult. A fiúk meg fogják utálni a hősi pózaidat.

PIP: Andy, te kedves, okos, jó szándéku fiú vagy. Engem pedig megörjitenek a kedves, okos, jó szándéku emberek, akik életükben még nem tudtak semmiben sem dönteni. Most pedig eredj szépen, hagyjál engem békén, és ne nyomoríts még a saját büntudatoddal is. Ha képtelen vagy megállni a lábodon ebben a világban az a te bajod - csak maradj nyugton, akkor mindenki békén hagy. De legalább az én elhatározásaimba ne szólj bele. Hagyd csak őket szabotálni, nincs szükségünk a segítségére. Most pedig tűnj el innen, a feleségek nem akarnak találkozni a munkamódszerükhöz.

ANDREW kimegy

Hetedik fejezet

Repülőgép: Lepereg rólunk az egész, Thompson. Akármit csinál a akár a falra hányt borsó. Hallgatjuk magát, de meg nem halljuk, támogatjuk, holott magához se érünk, helyeslünk, de nem cslekszünk. A türelmünk abból fakad, hogy nem vesszük tudomásul, amit nem akarunk. Mire számított, hogy a fiúk a vállukba emelik? Hogy a bajtársai bálványozni fogják? A maga bajtársai idióták, Thompson, idióták. Elég egy szó, egyintás a feljebbvalóiktól, és megtagadják magát. Vagy hadbíróvási tárgyalást akar provokálni? Az tulságosan drága mulatság. Sötétzárka?

Azt proligyerekeknek tartjuk fenn. Magából tisztet csinálunk, ahogyan megígértük. Én magam is tanulmányoztam a politika tudományát, és hadd emlékeztessék arra, hogy mi a legjobb forradalmárok taktikája. Behatolni az ellenség közé, ott terjeszteni a forradalmat. Kivülről tehát nem harcolhat ellenünk. Béküljön ki velünk, fiam - mi legalább az összetett mondatokat is megértjük.

PIP: Ne higgye, hogy lehangolom a cinizmusával.

REFÜLÓOKTATÓ: Ez nem cinizmus - egyszerűen becsületesség. Mi rendszerint becsületesekek vagyunk - legtöbbször felesleges az ilyesmit hangoztatni, és magának aztán sok szó nélkül is ille- nek tisztába lennie ezekkel a dolgokkal.

PIP: ÉN NEM LESZEK TISZT.

REFÜLÓOKTATÓ: Ó, ó. Késsé dühös a fiatalember. Hiszen ismerjük az ilyet, maga is, én is. Bajtársiasság? Nem, ennyire azért nincs köze a felebarátaihoz. Büntudat? Szégyen, mert embertársai szenvednek? Igazából ez se érdekli magát. Kisebbségi érzés? Vagy szerénység? Ura isten, mennyire hiányzik ez magából. Magában nincs semmi alázat. Maga többre vágyott, nemcsak arra az egyszerű öröme, hogy tudását megoszthatja a bajtársaival; nem, mi tudjuk, hogy maga nem szerény. Hát akkor? Ha ez mind nem, akkor micsoda? Négy szemközt vagyunk, értjük egymást - ki mondjam? A szemébe mondjam? Hatalomvágy. Eltaláltam? A maga fajtája között már annyira van hatalma, túl nagy lett volna a konkurrencia: de itt, kisemberek között, prolik között, jámbor, egyszerű emberek között maga király lehet. KIRÁLY. Teljhatalmu ur. Nos, nincs igazam? Próbálja tagadni. Na, próbálja csak.... Én tudom, Thompson.... És tudja maga is.

PIP: Ó, Istenem....

REFÜLÓOKTATÓ: Isten, Isten? Mit akar maga Istentől? Talán maga az ő gyermeke? Annál jobb. Fokozatosan leleplezzük magát, Thompson, a nagyzási hóbortját. Most már pontosan tudjuk, tisztán látjuk, milyen színben tetszeleg ön maga előtt, és most, hogy tudjuk - magának vége van. Tönkretettük. Senki sem éli túl, ha a titkos indítékait leleplezzük. A tömegek Mássiása! Hill tizedes hozzám! /K, megy/

HILL: /kintről/ Parancsára, főhadnagy ur!

Nyolcadik jelenet

Belép HILL

HILL: Azt parancsot kaptam, hogy megismételjem a parancsot, Thompson. A felsőbb hatalmak úgy döntöttek, hogy még egy lehetőséget adnak magának. Nem tudom, miért, de hát ők biztos tudják, mit csinálnak. Amikor azt a parancsot adó, hogy "roham" előrehajol, nekilódul és megforgatja azt a bicskát a szalmafigurában. Megértettük?

PIP: Igenis, tizedes ur?

HILL: Előrehajol, nekifut, és megforgatja a pengét.

PIP jó darabig vár, aztán iszonyu ordítással nekiront a szalmabábnak, háromszor megforgatja benna szuronyt, Hozzá három iszonyu ordítás.

Kilencedik jelenet

A barakkban

CHAS és PIP

CHAS: Na, mit mondtak, Pip? Mit akartak tőled? Mit mondtak? Jóisten, hogy nézel ki! Megverték? Rákényszerítették a szuronyra, Ezt merték csinálni? Hi zen leolvasom az arcodról. Sirsz? Csak nem sirsz? Akarsz egy cigit? Tessék, gyujts rá. A többiek elmentek a kantinba. Szilveszter van, iszonyu dárídót csapnak. A marhák, mást se tesznek, csak piálnak. Én nem iszom többet. Na, de mondd, mit akartak tőled? Nem elmondhatod! Tudod, mért nem mentem velük a kantinba? Mert... mert rád vártam. Sehogy se tetszett nekem, hogy épp ma este hívattak, hát gondoltam, megvárom, mit akarnak veled. Hallod, Pip? Én terád vártam, valamit mondani akartam neked. Egy szivességet akarok kérni tőled; napok óta forgatom magamban, de nem mertem szólani. Nézd, te ismersz engem, úgy ismersz? Tudod, hogy nem vagyok olyan ostoba fickó... nem vagyok teljesen számár, nem is vagyok tökféj.. arra gondoltam, hogyha talán tanitanál engem... akármire, amire akarsz. Na? Vagyishát nem akármire, hanem valami rendes dologra.

PIP: Kérj erre mást, vagy olvass. Sok könyvet.

CHAS: Könyveket nem. Én nem tudok jól olvasni, de téged szívesen hallgatlak. És hátha kiképzés után ugyanarra a helyre kerülünk, és akkor minden este, vagy minden második este, vagy akár egyszer egy héten mesélhetnél nekem. Csak egy fél órát. Emlékszel, milyen nagyszerűt meséltél az úkapádról, meg azokról a találmányokról meg a többiről?... Az nekem irtó tetszett. Egész éjszaka elhallgattalak volna. Értsd meg, én szeretnék egy bizonyos valamit tudni. Tudod azt a .. nemigen tudom, hogy magyarázzam meg... te tudod, minek hívják azt a tudományt.... üzlet meg nyersanyag meg munkások meg ahogy eladják az árukat ... van erre egy bizonyos szó...

PIP: Közgazdaságtan.

CHAS: Gazdaságtan- ez az.

PIP: Nem "gazdagságtan" - gazdaság.

CHAS: Gazdaságtan.

PIP:KÖZgazdaságtan.

CHAS: Ez az. Közgazdaságtan. Hát arról biztos tudnál nekem mesélni, ugye? Én hallgatnám; aztán rajzolnál olyan ábrákat meg grafikonokat - különben is, egész jó számtanos voltam a suliban.

PIP: Máshoz fordulj, Charles. Engem hagyj ki a játékból.

CHAS: Na tessék. Micsoda képmutató fráter vagy. Először felhecceled az embert. Hát nem érzed, hogy tulajdonképpen mit kérek tőled?

PIP: Kérj meg valaki mást.

CHAS: De én szeretnék veled együtt maradni, igazán. Á, az embernek felfordul a gyomra. Gyáva vagy! Először elvezetsz bennünket valahová, aztán megszöksz. Pedig én fel tudnék nőni hozzád, hidd el. Együtt csinálhatnánk dolgokat - az embernek kell valakihez tartozni, kell valaki, akiben megbízhat. Mindenki talál magának valakit, hát én téged találtalak meg ... eddig, Istent az atyám, senkivel sem tudtam így beszélni, soha

PIP: Kérj meg valaki mást.

CHAS: Valaki mást, valaki mást. Mindig csak máshoz küldenek bennünket, még te is, te sima nyelvű szócsavaró. A te rohadt nagyapád elhülyitettek bennünket - erre te most idejössz a mézesnázos szaviddal, és arra tanítasz minket, hogy védjük meg

az érdekeinket. Haszontalan, semmirekellő, beképzelt fráter... Kérj meg valaki mást! Az igazság az, hogy betojtál. A bajtársaidnak nevezel minket, közbe nem vagy más, csak egy beijedt iskolás gyerek. Igaza volt a főhadnagynak, környezettanulmányra jöttél. Ismerkedni a prolival...

PIP: De azt is mondták: "Meghallgatjuk magát, de meg nem halljuk, támogatni fogjuk, de magához se érünk, elbűrjük, de nem vesszük tudomásul".

CHAS: Na és ez mit jelent?

PIP: Hogy elég egy mosoly, és mi azt csináljuk, amit ők parancsolnak.

CHAS: Ugy érted, hogy én azt fogom csinálni, amit ők parancsolnak. Te nem, mert te közéjük tartozol, ha most még cicázol is velük. De mi? Mi benne vagyunk ... Hanem én most már kedvet kaptam a játékhoz, Pip. /Hosszu szünet/ Én megyek teutánad.

PIP: Mit akarsz, Charles? Urat cserélni? Buta fajankó vagy; ilyeneken hízta a nagyapám; ostoba számár....

Ekkor hangok usznak be - menetelés zaja, és a tizedeseké, amint MOSOLYGÓ-t kinozzák, majd változás a következő jelenetre

Tizedik jelenet

Országuton. MOSOLYGÓ megszökött a táborból. Kétségbeesett, elgyötört, fáradt. Itt is a hangokat halljuk: előbb a jelenet-záró "...ostoba számár...", majd: "...számár vagy, Mosolygó..." "...semmirekellő tökfek...", "...ütődött alak..." stb.; a hangok őrzítő hangzavarrá fokozódnak.

MOSOLYGÓ: HAGYJANAK BÉKÉN! Fogják be már a szájukat... Köpök a rangjukra! Hagyjanak békén! Örültek, téblolyultak, megveszett holdkórosak! ABBAHAGYNI! ELÉG VOLT! Ordítsatok mással, szurjattok ki mással, mért épp engem pécéztetek ki, téblolyultak? Rohadt majmok. Ene a pofátokba, a rangotokkal együtt! Ó, istenem... megölnének, ha lehetne. Azt hiszik, hogy a tulajdonuk vagyok. Azt hiszik, ha valaki beöltözött ebbe a kék uniformisba, tehetnek vele, amit akarnak, beletaposhatnak, tönkretehetik. ENDEM NEM FOGTOK TÖNKRETEENNI, tényleg rohadt majmok! Jaj, a lábam - hazamegyek. Felvesz egy kocsit, és hazamegyek. Megszököm Francia

országba, megszököm a világ végére. ELSZÖKÖM FLOLETEK, ROHADT MAJMOK! Azt hiszik, hogy a tulajdonuk vagyok... Jaj a hátam! Egy veszett garast se ér egyetlen szavatok, nem érdekel a parancsotok, a rangotok, a sötétzarkátok, a háborutok. Robbanjon föl minden börtönötök, ti meg forduljatok föl, rohadjatok el elevenen... j j, jaj. Uristen, micsoda ég, micsoda hold, micsoda fagy! Várok. Egy perc vagy kettő, mindjárt fölvesz egy autót. Most már csend van. Végre nem hallom a hangjukat. Allok itt, várok, nézem a holdat. Ilyen fából faragtak titeket, mondjátok? Mivel vagytok ilyen nagyra? Miért ordibáltok? Ti is csak husból-vérből vagytok, hát mivel vagytok olyan nagyra? Kitémőtt fajankók. Ki lehetett az anyatok? Hol születtetek? Utálom a hangotokat! És milyen hideg a hold is. Nem bírom tovább. Megfagyok. Na, az aztán jól beadna nekik! Mi ez? Egy motorbicikli. Egy pöfögő motorbicikli /Integet/ London, London, London, London LONDON! /A hang közeledik, majd elhal/ Ostoba fráter. Vigyél, el. Ne látod hogy aztostpra várok? Egy repülő. Haza akar menni. Haza! Te nyomorult. Érted? Hazaaaaa! /Hosszu szünet/ Most már biztos, hogy elfognak. Biztos a nyomomban vannak. Nincs értelme tovább gyalogolni. Mosolygó fiam, most már nyakadon a kés, észrevették, hogy elszöktél a táborból, ezeknek olyan a szemük, mint a sólyom. Már itt körözhettek feletted. Nem érdekel. "Töröld le azt a vigyort, repülő". "Ez nem vigyor, tizedes ur. Én így születtem. Becsületszavamra, tizedes ur. Én nem mosolygok.../Belép a barakkba/

Tizenegyedik jelenet

A barakk

CHAS és PIP, ahogy legutóbb láttuk őket, és MOSOLYGO

MOSOLYGO: A disznók, nem hiszik el, hogy így születtem. Hát tehetek én róla?

MOSOLYGO nagyon összetörten áll ott. PIP-hez fordul segítségért. PIP odalép hozzá, és gyengéden a karjába veszi. Egy pillanatig meginog a súlytól

Mossátok meg a lábamat.

Összeesik. PIP lefekteti a földre, és a bakancsát huzogatja,

CHAS: Hagyd csak. Majd én. /Nem tudja, hogyan fogjon hozzá. Végigméri MOSOLYGO-t, aztán felkapja, az agyára teszi, leve-szi a bakancsát és a harisnyáját./ Vérzik a lába. /Törölközőt fog, kancsókól vizet önt rá, megmossa MOSOLYGO lábát. Hosszu, önfeledt sóhaj szakad ki MOSOLYGO-ból. Az óta éjfél-től, oda-künn a katonák az "Auld Lang Syne"-t énekelik/

HILL: /kintről/ Holnap a zenekar után vonulnak fel - puskák, szíjak, gombok ragyognak -. egyetlen emberként. Hallják? Ma-guk előtt megy a zenekar, és az nagyszerű lesz; csak maga Mo-solygó, maga marad ki belőle, mert maga még egy kicsit elidő-zik itt minálunk. Boldog új évet!

Cseng. A szakasz katonái egyenként lépnek be a barakkba, most értek vissza a kantinból. Némán mozognak, de a mozdulatukon látszik, hogy részegek. Teljes némaság - olyan ez mint egy TV-kép hang nélkül. De aztán meglátják MOSOLYGO-t.

DODGER: Nézzétek a lábát. Tankretették a rohadtak.

ANDREW: Mit csinált?

CHAS: Szökni próbált.

ANDREW: Nem sikerült?

CHAS: Mérföldeket gyalogolt, aztán visszajött.

CANNIBAL: Ha az embert egyszer kiszurják, nincs menekés.

GINGER: Itt tartják. Legalább két hetet ráhuznak.

DICKEY: Csak egyszer kerüljenek a kezem közé! Öt perc civilben és kinjokban a saját fenekükbe harapnak.

WILFE: Erre sose kerül sor, apám. Az ember csak beszél és ál-modozik, de az ilyesmi sose következik be. Mert civilben épp olyan tehetetlen vagy, mint itt, és ott már azon imádkozol, hogy a főnököd csak egyetlen napra vonuljon be, hogy megmutasd neki, mitől döglük a légy. Civil élet, katonaság - egykutya. Nekem el-hiheted.

GINGER: A Mosolygó holmiját ki hozza rendbe?

CANNIBAL: Majd én.

CHAS: Hagyd csak. Elántézem.

CANNIBAL: Jó, jó, azért még nem kell rám támadni. Elég a magam hohmiját kipucolni. Attól is kivan az ember. Nézd, ahogy ott fekszik, mint egy hulla. A lába már teljesen kihült.

DODGER: Mint egy csecsemő. Egy alcó csecsemő. Láttál már alvó pólyást? Az úgy alszik, mintha valami szép dologra várna - a felnőtt már csak elbujik álmában. De ezek a gyerkőcök még biznak az életben. Jól kikészült, mi?

CHAS: Hagyd már abba. Ugy beszélsz róla, mint egy hulláról. Gyere, segíts betakarni.

Ahányan vannak, mind MOSOLYGÓ körül sürgölődnek, Leveszik a zubonyát, nadrágját, olyan gyengéden, hogy meg se mozdítják. A fiuk mintha szertartást végeznének. DODGER megfésüli, CHARLES gyengéden letörli a törölközővel az arcát. Aztán bebugyolálják a pokrócába, és lörülállják. A REPÜLŐOKTATÓ észrevétlen végignézi a jelenetet.

REPÜLŐOKTATÓ: Hát ez gyönyörű. Megható és gyönyörű. De sajnós, uraim, ezt a fickót már várják az őrszobán.

HILL: /belép/ Szakasz - vigyázz!

A fiuk lassan vigyázva állnak, kivéve CHARLES-t, aki kis szünet után az ágyához lép és leül. A FIUK egyenként követik a példáját kivéve PIP-et

REPÜLŐOKTATÓ: Tizedes, vigye ezt a mosolygó repülést az őrszobára.

CHAS: NE MERJENEK HOZZANYULNI!

REPÜLŐOKTATÓ: Ezt a másikat is kísérrje be.

GINGER: Ugye nem kíséri be, Hill tizedes, ugye nem?

REPÜLŐOKTATÓ: Ezt a harmadikat is, az egész szakaszt tessék az őrszobára kísérni.

PIP: Ne merjen hozzányulni egyetlen katonához se, tizedes.

REPÜLŐOKTATÓ: Hallotta a parancsot, tizedes - az egész szakaszt letartoztattuk.

PIP: Azt ajánlom, főhadnagy ur, ne bántsuk őket.

PIP és a REPÜLŐOKTATÓ megértően egymásra mosolyognak, majd PIP átöltözik, tiszti uniformisba

Nem engedünk senkit se bántani, Charles, igazad van. Mosolygóval rosszul bántak, és nagyon helyes, hogy te mellé álltál. A bajtársi hűség nagyszerű erény. Dicséretben részesítünk, Charles, dicséretben részesítjük az egész szakaszt. Bátor cselekedet volt, hogy kiálltatok a bajtársatok mellett. A bátorság pedig ritka erény. Ezek derék fiuk, s néha egy kissé elhamarkodottan ítélünk felettük. Ugye, főhadnagy ur, egy kissé elhamarkodottan? Hiszen ők a haza reménysége, a nemzetfenntartó elem. Ne félj, Charles, te se, Ginger te se, Andrew! Egyiteknek se lesz bántódása, szép cselekedetet hajtottatok végre. Szeretünk benneteket ezért, büszkék vagyunk rátok és elégedettek. Ugye, igazam van, főhadnagy ur? Ilyen emberekre van szükségünk és nekünk óvni kell a magunk embereit. Nem vagyunk kegyetlenek, Charles. S ne higgyél rosszat rólunk. Ne hidd el a rólunk szóló komisz meséket. Becsületesen, keményen dolgozunk, mint ti, és legfőképp ezt jegyezd meg - megértünk benneteket. Ugye így van, főhadnagy ur? Derék fiuk vagytok!

A REPÜLŐOKTATÓ átnyújt egy listát PIP-nek, az felolvassa

Cannibal 239 repülő /CANNIBAL vigyázba vágja magát/ - tisztiszolga; állomáshelye Hull város /CANNIBAL pihenjbe áll. A többieknél is ugyanez a játék, ahogy sorra kerülnek/ Wingate 252 repülő - tisztiszolga, állomáshelye Oxford. Seaford 247 repülő - tisztiszolga, Ciprus. McClure 284 repülő - irodista, Málta. Richardson 272 repülő - tisztiszolga, Aden. Cohen 277 repülő - tisztiszolga, Halton. Smith 266 repülő - tisztiszolga, Lincoln. Wachington 279 repülő - további három hét kiképzés 212 állomáshelyéről később döntünk. Szakasz - vi-GYÁZZ!

Kintről fuvószemekar harsányan rázendít a repülőindulóra.

Tizenkettedik jelenet

A repülőinduló hangjai. A gyakorlótér. Díszszemle. A katonák bevonulnak. Középen zászlórúd.

HILL: Szakasz - vi-gyázz! Fegyvert vállra! Jobbra nézz! Disz-lépés - indulj! Fel a fejet, magasra, magasra, bátran, fiaim! Egy-két, egy. Fegyvert szorosan fogni, mereven a kart, minden puskát egy irányba nézzen, labákat jól odaverni, egy-két,-egy,

a királynő harcosai vagytok, legszebb katonai. EGY-KÉT-EGY! büszke rátok a királynő, szép, szép, valóságos költemény! Ma senkit nem lőnek le, fiaim. Felejtsétek el az izzadságot, felejtsétek el a hideget. Egy emberként előre! Szépen lépni, szépen mozogni, siklani, mint a hajó. Büszkén! Büszkén! Szakasz - állj! Tisztelejg!

A fiuk a nézőknek tisztelegnek, majd az ALEZREDES felé fordulnak. A zene elhallgat. Az ALEZREDES emelvényen áll, körülötte a TISZTEK

ALEZREDES :/Hosszu, széles mosollyal/ Meg vagyok elégedve. Nagyszerűen végezték. Évek óta ez volt a legjobb csoport. Pontosak, megbízhatóak, ütőképeseek. Önökre még két esztendő vár őfelsége légieréjében. Én én bizonyos vagyok benne, hogy kétét szolgálataukon sem hazudolják meg a kiképzés alatt tanusított magatartásukat! Isten áldását kérem önökre.

GINGER lép elő. Fegyverét leteszi. A zászlórudhoz megy, és megfogja a kötelet

HILL: Balra át!

A FIUK megint szembenéznek a közönséggel

ŐRNAGY: Diszszázad, zászlófelvonáshoz! TISZTELEJG!

GINGER nagy-nagyon lassan felvonja a légierő zászlaját. A zászlórud igen magas legyen. A zenekar az "Isten óvja a királynőt!"-re zendit, majd lassu

f ü g g ö n y